

KEDİ

KASIM
ARALIK
1992
Sayı: 4
20.000 TL

SEHİR HAYVANLARI VE İNSANLARI İÇİN

Muharrem Aydın:
Bir Aşk Masalı

Leyla Tiryakioğlu:
Pandaların Serüveni

T. S. Eliot:
Kedilere Ad Koymak

Aman Avcı Vurma Beni

İbrahim Göğer:
Metropolitan'da Kediler

Sevgisizlikten Ölünür
mü?

Kedi Hakları

Bildirgesi

1.

Bütün kediler özgür ve eşit haklara sahip olarak doğarlar ve daima öyle yaşarlar. Ciğercinin kedisi ile sokak kedisi arasındaki farklar, kedilerin sahiplerinden ya da sahipsizliklerinden doğan farklardır. Hiçbir kedi sahibinin, yukarıda belirtilen özgürlüğe aykırı bir şekilde kedisinden kayıtsız şartsız itaat bekleme hakkı yoktur.

2.

Sahibinin kediye bağımlılığı, kedinin -nankörlük olarak adlandırılabilir- bağımsızlığını zedeleyecek bir karşılıklılık için gerekçe olarak kullanılamaz.

3.

Her kedinin ve kedi topluluğunun doğal ve zaman aşımına uğramaz hakları, Hürriyet, Züriyet, Güvenlik ve Zulme karşı direnmedir.

4.

Bu haklardan sadece Züriyet, koşullara bağlı olarak ve veteriner aracılığıyla kısıtlanabilir.

5.

Bir tür hayvan olan insan, bir başka tür hayvan olan kedinin hayvanlığına, varoluşuna ve haklarına saygı duymak zorundadır.

6.

İnsanın kendi türüne reva gördüğü aşağılayıcı ve kötü davranışlar, kedi - insan ilişkisi için şu ya da bu şekilde bir ölçüt olarak kullanılamaz.

7.

Bir kedinin öldürülmesi bir 'biocide', yani yaşama karşı işlenmiş bir suçtur. İster kişilerce, isterse belediye vb. kurumlarca yapılsın, çok sayıda

kedinin topluca öldürülmesi bir 'genocide' (soykırım), yani türe karşı işlenmiş bir suçtur.

8.

Sokak kedileri de dahil bütün kediler insanlar tarafından gözetilmeli, bakılmalı ve korunmalıdır. Hiçbir kedinin yaşama, avlanma, uyuma, oynama vb. temel haklarına insanlarca engel konamaz.

9.

Eğitim ya da eğlence; her ne sebeple olursa olsun, hiçbir kediye işkence yapılamaz.

10.

Kediler herhangi bir işe koşulamazlar, fare ya da sinek avlamak gibi 'doğal' görevleri için dahi zorlanamazlar.

11.

Kedilerle insanları birarada tutan bağ silinemez ve ortadan kaldırılamaz bir 'dirim ortaklığı'dır.

12.

Dirim ortaklığı, sadece kediler için değil, tüm 'şehir hayvanları' ve vahşi hayvanlar için de geçerlidir.

13.

Kedilere duyulan sevgi, öteki evcil hayvanların aşağılanması, hor görülmesine yol açacak bir kedi şovenizmini içeremez.

13+1.

Kedi hakları konusunda öteki maddeler, insan hakları beyannamesinden ilham alınarak türetilir. Ancak insan haklarını çiğnenmesi, kedi haklarının göz önüne alınmayışı ya da 'gereksiz' görülmeleri için gerekçe oluşturamaz.

K e d i ' d e k i l e r

Damdan Dama	4
Bir Aşk Masalı	10
Muharrem Aydın	
Metropolitan'da Kediler	12
İbrahim Göğer	
Aman Avcı Vurma Beni	14
Tinton El Garajı'nın Gerçek Serüveni	20
Ozan Sağdıç	
Sevgisizlikten Ölüdür mü?	24
Günlerden Bir Gün	26
Sami Altındağ	
Hoşgeldin Kedicik	32
Kedilere Ad Koymak	37
T. S. Eliot	
Pandaların Serüveni	38
Leyla Tiryakioğlu	
Paşa'nın Öyküsü	41
Dilek Tokay	
Sizden Size	44

KEDİLER

Najla O. Kurdoğlu

FOTOĞRAF SERGİSİ

23 Ocak-20 Şubat 1993

GALERİ ARŞİV

Fotoğraf kitabı ve kartpostal satışı yapılır

Yeniyol Bağdat Caddesi Ak Apt. No:270 D:2 Tel. (1) 369 85 31

KEDİ'YE ABONE OLMAK İÇİN...

1. Bu formu doldurduktan sonra bir postaneden posta çeki ile Mavibulut Yayınları 127469 numaralı posta çeki hesabına aşağıda yazılı abonelik ücretini yatırınız.

2. Formla birlikte posta çekinin alındısını (ya da bir fotokopisini) adresimize postalayınız (veya 252 63 76 numaraya fakslayınız.)

Adınız Soyadınız:

Adresiniz ve telefon numaranız:

	YÜZEYDEN		UÇAKLA	
	Normal	Taahhütlü	Normal	Taahhütlü
Yurtiçi	100.000TL	124.000TL	140.000TL	164.000TL
Yurtdışı	DM60	DM68	DM85	DM92

Mavibulut Yayınları: Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap 80060 Galatasaray, İstanbul

Tel: 252 63 75, Faks: 252 63 76

Yurtdışı abonelikler için: Mavibulut Yayınları, İş Bankası, Beyoğlu 30100/8123-4

KEDİ

Sahibi ve Sorumlu Müdürü
Fatih Erdoğan

Yayın Kurulu
Sinan Gökçen • Najla O. Kurdoğlu •
Sema Öğünlü

Kapak Tasarım
Yılmaz Aysan

Kapak Resmi
Yonca Saraçoğlu

Danışmanlar
• Bilge Karasu • Tan Oral • Veteriner
Hekim Ahmet Tahiroğlu

Çorbada Tuzu Olanlar
• Sami Altındağ • Muharrem Aydın
• Tansu Bele • Ragıp Duran •
İbrahim Göğer • Cumhur Gülsen •
Vet. Hek. İlhan Gököl • Ceren
İncesu • Tan Oral • Ozan Sağdıç •
Yurdanur Salman • Nur Pınar
Sankur • Leyla Tiryakioğlu • Dilek
Tokay • Mustafa Arslantunali

Çorbaya Kuyruğu Batanlar
• Biber • Havuç • Haydut • Gizmo
(ve iki yavrusu) • Kaplan • Lizi •
Lucky Lucy • Maçini • Miyak •
Susam • Tırmık • Tedi

Baskı
Ak Basımevi, 244 58 16
Renk Ayrımı
Kombi Grafik, 518 18 32
Filmler
Reprograf, 511 38 26

Adres

Mavibulut Yayınları
Yeniçarşı Cad. 33/2 Ferah Ap
80060 Galatasaray, İstanbul
Tel. 252 63 75 • **Faks** 252 63 76

Keditör'den

Bu sayının gecikmesinin nedeni kedilerin rehavet aylarına girmesi değildir. Bilirsiniz, yazın kediler neredeyse bütün gün sadece otururlar, uzanırlar ve uyurlar, uyurlar, uyur..., uyu..

Geceleri ise ava çıktıkları söylenir. Sabahları bir iki tüy ve haşere kalıntısı görünce buna inanmak isteriz. Yine de bu tür söylentilere fazla kulak asmamak gerek. Ne yaptıklarını ancak kendileri bilir. Her neyse, biz size yine güzel bir sayı hazırlamak için 'kediler' gibi çalıştık.

Bu sayımızda yine birbirinden zevkli konularımız var. Yavru kedi bakımı ile ilgili önemli bilgilerin yanısıra anavatanı Çin olan sevimli pandaların yaşam serüveni hakkında çok şey öğreneceksiniz. Ünlü fotoğrafçılarımızdan Ozan Sağdıç'ın bize gönderdiği Tinton adlı civcivin öyküsünü de bir solukta okuyacağınıza inanıyoruz.

Bu sayının sanırız en çok tartışılacak konusu 'Avcılık'. En usta avcılardan olmasına rağmen, söz konusu avcılık kedininki değil, insanlarınki. Bu konuda çeşitli görüşler topladık ve halen süren tartışmaların içinde bulduk kendimizi.

T.S.Eliot 'tan bir şiirimiz ve bir de fotoromanımız var! Pek çok sanat dalına konu olmuş kedilerin New York Metropolitan Sanat Müzesi'nden derlenmiş birkaç resmi var. Kedinin, hepimizi kendisine bağlayan şiirselliğinin boyutlarını görmek için bunlara bir göz atmak yeterli olacaktır.

Sıcak ve nemli günler çoktan bitti. Yeni yıl geldi. Kediler yavaş yavaş kıpırdanıyor...

Damdan

Korumasız Hayvanlar Paneli

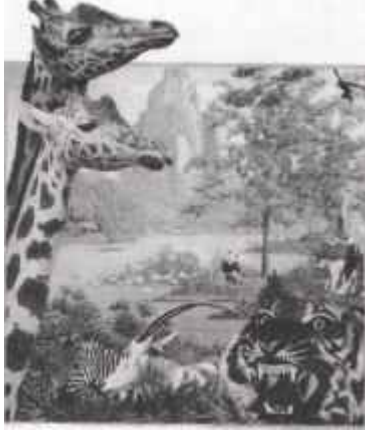
EN-KA'nın Balmumcu'daki tesislerinde kentlerde, bilimde hayvan sahiplerinin, avcılarının, veterinerlerin ve nihayet sokaktaki insanın hayvanlara yaptığı hatalı davranışlar üzerine bir panel düzenlendi. Panelde kısaca, korumasız hayvanların biz insanlardan çektiği işkence ve ıstırap ele alındı. Panele konuşmacı olarak Çapa Eflatun Adam, Hüseyin Hatemi, Tınaz Titz, İsmet Sungurbey, Tahsin Yeşildere ve Kübra Özsoy katıldı.

Bari Bir İşe Yarasınlar!

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Nurettin Sözen, sokak hayvanlarının başıboşluklarına en yararlı şekilde son verileceğini müjdeledi!!!

Bundan böyle, Alibeyköy'de kurulma çalışmalarına başlanan bir merkezde, sokak hayvanları bilime katkıda bulunacaklar. Sokak hayvanları üzerinde yapılacak olan çeşitli kesme, biçme, ilaç ya da parfüm deneyleri ile insanlara yararlı ya da zararlı olan saptanacak.

Okurlarımızdan bu konuda gelecek olan fikirler ve öneriler beşinci sayıda yer alacaktır..

Avrupa Topluluğu

Avrupa Topluluğu hayvanlar üzerinde yapılan deneyleri tartışıyor

Hayvanlar üzerinde yapılan deneyleri, başta BUAV (Deney amacıyla canlı hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarının ortadan kaldırılması için kurulan birlik) ve FRAME (Tıbbi deneylerde hayvanların kullanılmasını engellemek için kurulan fon) olmak üzere, Avrupa'daki çeşitli kuruluşlar, hayvanların deneylerde kullanılmasına karşı çıktıkları gibi, hayvanlar üzerinde yapılan deneylerin hiç bir zaman kesin sonuç vermeyeceğini ileri sürüyorlar. BUAV'ın yaptığı araştırmalara göre dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan deneylerde yılda 50.000 hayvan öldürülüyor. Ancak deneylerden elde edilen sonuçlar kesin değil. Örneğin, Draize göz testinde, tavşanlar kobay olarak kullanılıyor. Oysa, tavşanlar ve insanlar göz duyarlılığı bakımından çok farklıdır. Uzmanlar, deney bulgularının, insanlar

için hazırlanan ürünler göz önünde bulundurulduğunda yarar sağlayamayacağını, hattâ zararlı bile olabileceğini söylüyorlar. Draize testine alternatif olarak öne sürülen EYTEX sisteminde ise, denemek istenilen madde insanın gözlerindeki proteine benzeyen yapay protein kültürüne uygulanmakta ve eğer hücreler zarar görürse, bu maddenin insan göz sağlığı için zararlı olduğuna karar verilmekte.

Bu tür kuruluşların da çabasıyla, Avrupa'da hayvanların deneylerde kullanılmalarının, sakıncaları ve insanlıkdışılığı açısından yaygın olarak tartışılıyor. Her gün daha çok kişi piyasadan alacağı ürünlerde **'Not Tested On Animals'** damgasını arıyor.

Okurlarımız için en sevindirici haber ise, hayvanların deneylerde kullanılmalarının, AT nezdinde tartışmaya açılmış olması. Önümüzdeki günlerde Avrupa'da yapılacak olan oylamayla AT, hayvanların kozmetik ürün deneylerinde kullanılmalarını yasaklayabilir! İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Nurettin Sözen'e** duyurulur.

BUAV'ın kampanyasına katılmak isteyen okurlarımız aşağıdaki adresten bir kartpostal temin edebilirler:

BUAV
16a Crane Grove
London N7 8LB
U.K.

Kediler Renk Körü Değildir!

Yüzyılımızın ilk yarısına kadar, kedilerin renk körü olduğu sanılırdı. Bilim adamları 1940'ların sonuna dek kedilerin ister gece, ister gündüz olsun, algıladıkları rengin gri olduğuna eminlerdi. Daha sonraki yıllarda yapılan araştırmalarda, kedilerin çok ince bir şekilde olmasa bile, bazı renkleri ayırt edebildikleri ortaya çıktı. Son yapılan testlerde daha gelişmiş yöntemler kullanılmış ve kedilerin kırmızıyı yeşilden, maviden ve griden, yeşili maviden ve griden, sarıyı da maviden ve gri renkten ayırabildikleri ortaya çıktı. Diğer renk çiftlerini ayırt edemedikleri henüz bilinmiyor. Araştırmalarda hâlâ kesin

sonuçlar elde edilmemişse de, bilinen bir şey var. O da, kedilerin yaşamında rengin, bizim yaşamımızda olduğu kadar önemli bir rol oynamadığıdır. Kediler neredeyse mükem-

Dama...

mel denilecek yapıda göz bebeklerine sahiptirler ve bu onların çok loş ışıktaki bile (bizim görebilmek için ihtiyaç duyduğumuz ışığın altında bir oranında) görmelerini sağlıyor. Retinanın (ağtabaka) arkasında *tapetum lucidum* denilen ve 15 tabakadan oluşan mekanizma ayna görevini yapar. Bu mekanizma parıltıdan hücrelerden oluşmaktadır. Gece kedilerin gözleri altın sarısı gibi parlar. Bunun nedeni tapetum lucidum'dan geri yansıyan ışıklardır.

Yeteneklerini say say bitmez! Kedilerin çok yoğun ışıktaki da hemen hemen hiçbir hayvanda (buna aslan da dahil) bulunmayan bir adaptasyon yetenekleri vardır. Gözbebekleri bizimki gibi yuvarlak bir biçimde değil, dik bir çizgi halinde küçülür. Gözkapığı da yatay hareket ettiği için, ışığın yoğunluğunu çok daha azaltır.

Böylece, bir çok canlının dayanamayacağı yoğunlukta kör edici bir ışıktaki bile kediler, kuyruklarını sallaya sallaya gezinebilirler!

Deriye Alternatif

Batıda, yaşadığımız çevreye, insanlara ve hayvanlara karşı duyarlı olan işadamları, ürettikleri mamullerle hayvanseverlerin gönlünü kazanmaya çalışıyorlar. İngiltere'de deri ayakkabılara alternatif olarak, deriden çok daha kaliteli ayakkabı-

lar üretiliyor. Yıkılabilen, su geçirmeyen ve ayağın hava almasını sağlayan, üstelik deriden daha ucuza mal olan bu ayakkabılar, Mokatan'dan yapılıyor.

Daha fazla bilgi için:

**Campaign against
Leather and Fur
P.O. Box 17
198 Blackstock Road
London N5
U.K.**

Sirklerde Yasaklama

Biz sokaklarda ayları acımasızca oynatmaya devam ederken, İngiltere'de yerel yönetimler, Hayvanları Koruma Derneği'nin başlattığı kampanyalar sonucu, sirklerde fil ve kaplan gibi egzotik hayvanların gösterilerini yasakladı.

Bizim yetkililerimizin bu konuda bir şeyler yapmasını diliyor ve "Darısı bizim hayvanların başına!" diyoruz.

DHKD'nin Kaplumbağa Seferberliği

Doğal Hayatı Koruma Derneği, tüm insanlığı, hayvan ve bitki türlerini, yani gerçek anlamda yaşam zenginliğimizi tehdit eden gelişmelerin, Türkiye'de de onarılması güç boyutlara ulaşmasını önlemek için yoğun çalışmalar sürdürmektedir.

Bu çalışmalardan bir tanesi Kıyı Yönetimi Projesi'dir. Proje, 1988 yılında DHKD, WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) ve Türk üniversiteleri birlikte yaptıkları kapsamlı bir araştırma ile başlamıştır.

Bu araştırmada Akdeniz kıyıları boyunca deniz kaplumbağalarının yumurtlama kumsalları belirlenmiş, başlıca 17 alan saptanmıştır.

1988 yılında yapılan araştırmayla saptanan 17 deniz kaplumbağası üreme kumsalları, biyolojik bir gösterge olarak kullanılan deniz kaplumbağalarının neslini sürdürebilmesi açısından taşıdıkları yaşamsal ön-

emi yanı sıra, Akdeniz kıyılarımızın giderek artan ve geriye dönüşü olmayan yok oluşunun da en iyi gözlemlendiği alanlar olmuştur.

DHKD, Kıyı Yönetimi Bölümü'nde yürütülen projenin asıl hareket noktası da bu olmuştur. Türkiye'nin hemen hemen bütün kıyılarında, değil deniz kaplumbağalarının üremesi için, yerli ve yabancı turistlerin kullanabileceği bozulmamış kıyı şeridi kalmamıştır. Turizm yatırımları SİT alanları içinde bile yapılmıştır.

Öte yandan, hiçbir altyapı ve planlama yapılmayan koruma statüsü kazanmış alanlar yönetim planları olmaksızın, kağıt üzerinde korunuyor gözükmektedir.

Kıyı kanununda yasak olduğu belirtilmesine karşın kumsallardan kum çıkarılması, Türkiye'nin tüm kıyılarında yaygın bir şekilde devam etmekte olan yanlış uygulamalardan biridir. Bu uygulama kumsal erozyonuna yol açmakta ve kıyı şeridini değişikliğe uğratmaktadır.

DHKD Kıyı Yönetimi, saptanmış bu yanlış uygulamalar karşısında, gelişmeleri yakından izleyerek ve gerekli bilgilendirmeyi sağlayarak kamuoyu yaratmak, yetkili kurum ve kuruluşlarda lobi çalışmaları, gerçekleştirdiği ya da organize ettiği incelemeler sonucu ortaya konan önerileri yetkililere iletmek, çeşitli

Damdan

resmi toplantılar ve uluslararası anlaşmalarda alınan kararların uygulamaya konulması için çalışmaktadır.

Sizin de doğanın ve kaplumbağaların korunmasında katkınız olsun istemez misiniz? DHKD'ye üye olun, hayat kurtarın!

Başvuru adresi:

DHKD P.K.18

80810 BEBEK -

İSTANBUL

Telefon : (1) 279 01 39

Ova Baydar KEDİ MEKTUPLARI

Oya Baydar'ın yeni kitabı **Kedi Mektupları** Can Yayınlarından çıktı.

Bir solukta okuyacağınız bu kitapta, romanın kedi kahramanı Nina, acımasız eleştirilerini şöyle dile getiriyor: "Bu hikâyede kedilere ilişkin dişe dokunur, yeni bir şey yok. ama insanların yakından tanıyıp anlamak isteyen kediler için çok yararlı bir kaynak..."

"Hanımımın, kedileri anlatırken sanırken aslında kendini ve kendi gibileri anlatması, edebi açıdan büyük

bir eksiklik. Bu belki de onun kötü bir yazar olmasından değil de insan denen yaratığın kendine dönüklüğünden, doğayı ve hayatı bütünlüğü içinde kavrama yeteneğinden yoksun oluşundan kaynaklanıyor."

Kedi Mektupları'nda, kediler ve insanlar bir sorunun yanıtını arıyorlar. O soruyu soran insan, bir daha huzur bulabilir mi? O soruyu soran kedi, artık kedi olarak kalabilir mi?

İçinde yaşadığımız bu büyük kasırganın ve tarihsel dönemecin ortasında, köklerinden kopup dağılmış bir avuç insanın ve onların kedilerinin korkuları, kederleri, sevinçleri, kaderleri çağımızın düşünen insanının aynası mı yoksa?..

Kedi Mektupları'nı okuyan hiçbir insan artık kedilere eski gözleriyle bakmayacak; Kedi Mektupları'nı okuyan hiçbir kedi artık insanları eskisi gibi görmeyecek.

"Nina simsiyah gerinip pespembe esnedi."

İlk cümlesini kopya olarak verelim dedik.

MSCPA BAŞKANI TÜRKİYE'DE

Massachusetts Hayvanları Koruma Derneği Başkanı **Gus Thornton**, Kasım ayı içinde İstanbul'a geldi.

ABD'nin Massachusetts eyaletindeki 3 hastane, 8 klinik ve 450 hizmetliden oluşan örgüte başkanlık eden Dr. Gus Thornton Türkiye'yi ziyareti sırasında Gülhane Hayvanat Bahçesi'ni gezdi. Daha sonra başına verdiği demeçte, Gülhane Hayvanat Bahçesi'ni "İstanbul'un utancı" olarak nitelendirdi.

Thornton, Gülhane Hayvanat Bahçesi'nin koşulları hakkında sayısız şikâyet mektubu aldıklarını, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'na yazdıkları mektupta buranın kapatılmasını tavsiye ettiklerini, ancak herhangi bir yanıt alamadıklarını belirtti.

Hayvanat bahçelerinin amacının, insanların kafes-

ler ardında sefil şartlarda yaşamaya zorlanan hayvanları görüp, onlarla eğlenmelerine hizmet eden yerler değil de, tersine buraları ziyaret eden insanların hayvanları ve doğal yaşamı tanımalarını ve anlamalarını sağlayan alanlar haline getirilmesi gerektiğini sözlerine ekleyen Thornton, bunun ancak ve ancak hayvanların doğal ortamlarında yaşamalarını sağlamakla başarılabileceğini öne sürdü.

Dr. Gus Thornton, ayrıca dergimizle yaptığı söyleşide, hayvanların bilimsel deneylerde ve kozmetik sanayinde kullanılmalarına karşı olduklarını belirtti. Başkanı bulunduğu örgütün, tümüyle özel kuruluştan ve verdiği hizmet karşılığı elde ettiği gelirlerden büyük bir miktarını, hayvan testlerine alternatif testlerin ve araştır-

maların yapılabilmesi için ayrıldığını belirterek, bu konudaki görüşlerini şöyle özetledi:

"Öncelikle şimdilik zorunlu olarak başvurulacak testler sıkı bir kontrol altında yapılmalı.. Sonuç vermeyen deneylerin ısrarla tekrarlanmasına son verilmeli. Çünkü bu tür deneyler "bilime adanan" hayvan sayısını gereksiz yere artırıyor. Bu nedenle, bu tür deneylere ancak başka alternatifler bulunmadığında başvurulmalıdır.

Thornton, Massachussets eyaletinde örgütüne bağlı 16 resmi görevlinin, hayvanlara karşı yapılan zulümleri sıkı bir şekilde izlediğini, laboratuvarların, sirklerin ve rodeoların sürekli denetim altında tutulduğunu ve yapılan ihbarların değerlendirilerek, hayvanlara kötü davranan hayvan sahiplerinin vakit geçirmeden hapis ya da para cezasına çarptırıldıklarını açıkladı:

"Ancak hayvanların daha iyi koşullar altında yaşamlarını sürdürebilmeleri insanların eğitimine bağlıdır. Çünkü kalıcı olabilecek tek çözüm eğitimidir. Her ülkede, öğrenim kurumlarının programlarında tıpkı diğer dersler gibi, gençlerin, doğayı paylaştığımız hayvanların dünyalarını anlayabilmelerine yardımcı ders ya da söyleşilerin olması gerekmektedir."

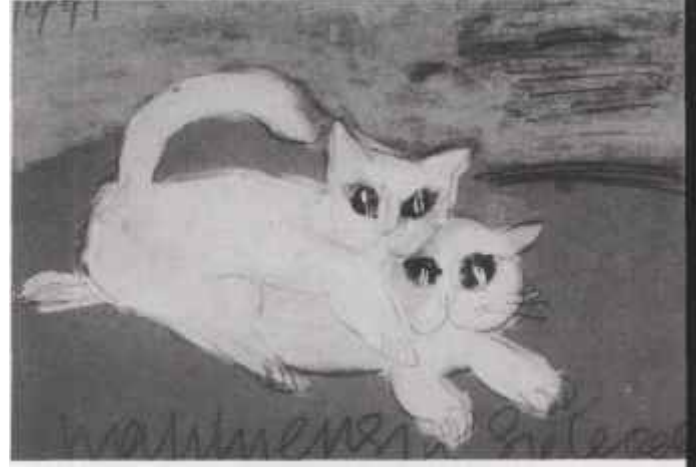
Dr. Gus Thornton Türkiye'li kediseverlere müjdesini dergimiz aracılığıyla verdi: "Kediler, evcil hayvanlar arasında 2. sınıf muamele görmektedirler, çünkü insanlar kedilere kolayca sahip olabilir ve istedikleri zaman da kolayca onlardan kurtulabilirler. Bu nedenle, 1993 yılı ABD'de kedi yılı ilan edildi."

KEDİ RESİMLERİ SERGİSİ

1992 Haziran ayında Ankara'da **Hakkı Engin Giderer** bir resim sergisi açtı.

Konusu kediler! Suluboya, akrilik ve guvaştan oluşan resimler, TOBAV Sanat Galerisi'nde sergilendi.

Üç yıldır üzerinde çalıştığı

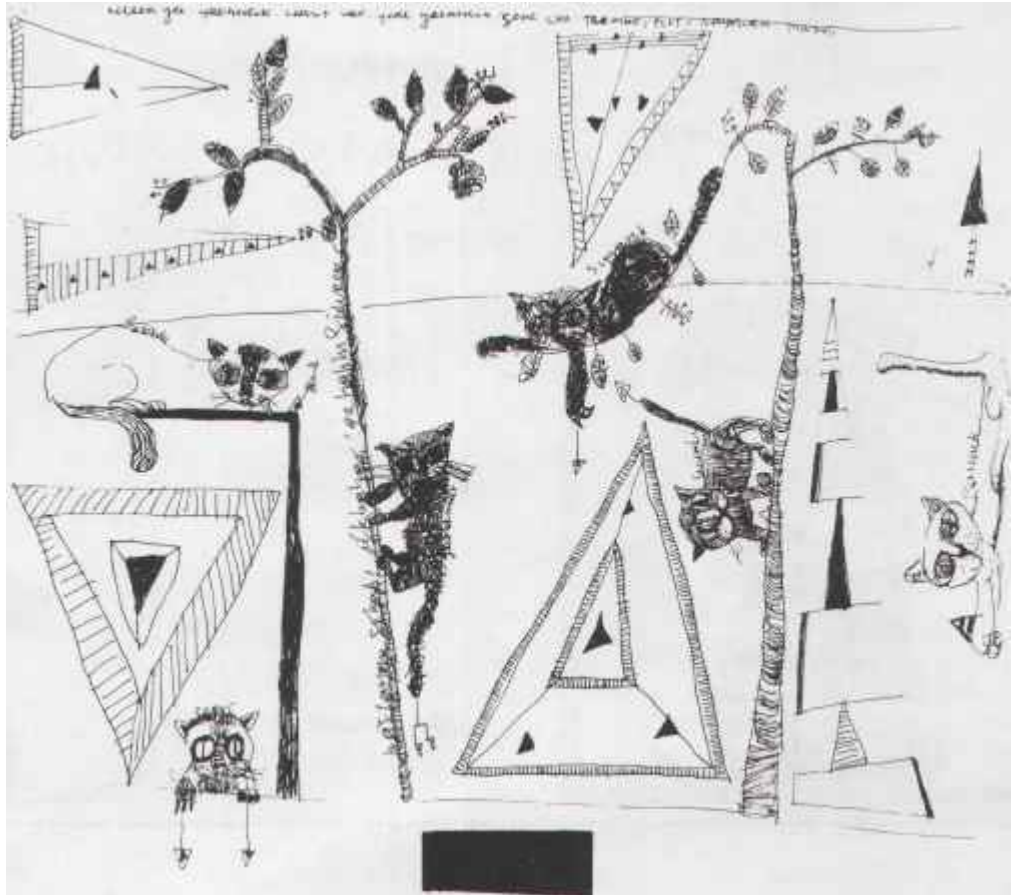

"kedileri" sergileyen Giderer, 1959 İstanbul doğumlu. Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nü bitirdikten sonra aynı üniversitede Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini tamamladı.

Giderer, "Canlısını sevmeyen bir toplumda resmini seven de az," diyor .

Yeni Yılda Mutluluklar

1 9 9 3

Diş Hekimi Ali İzar

Diş Hekimi Canan Sıralar

Diş Hekimi Serdar Sıralar

Yeni muayenehanelerinde çalışmaya başladılar

Nispetiye

Cad.

Nispetiye

Apt.

18/A

D.12

1. LEVENT

264 32 91 269 48 01 279 70 45

Dog & Cat VETERINARY CLINIC

Veteriner Hekim AHMET TAHİROĞLU

Aşı/Check-
up/Operasyon/
Tedavi ve Banyo

Yalıboyu Cad. 202/A
Arnavutköy-İST

263 43 29

269 88 95

262 76 91

Çalışma Saatleri:

11:00 - 19:30

Kediler ne istediklerini iyi bilirler.

Kediler Whiskas'ın farklı tadına, çarpıcı kokusuna bayılırlar.

Çünkü Whiskas Avrupa'nın en önde gelen ev hayvanları bakım ve gıda araştırma merkezi

"Waltham Center for Pet

Nutrition"ın beslenme uzmanları tarafından hazırlanmıştır. İçinde kedinize gereken bütün protein, vitamin ve mineraller vardır.

Kediniz için en ideal ve dengeli gıdayı arıyorsanız, kedinizi Whiskas'la besleyin. Sağlıklı, zinde kalsın. Tüyleri dökülmesin,

KEDİNİZİN SEÇİMİ

parlasın. Kediniz mutlu olsun size mutluluk versin.

İlerde düzenleyeceğimiz aktivitelere katılabilmemiz için lütfen aşağıdaki kuponu doldurup Adresimize Postalayınız
EFFEMEX Sezginler Gıda Sanayi,
Evren Mahallesi Yol Sokak 34540
Güneşli - İSTANBUL

Adı-Soyadı: _____

Adresi: _____

Tel: _____

Evinizdeki hayvanların cinsi:

yaşı:

adı:

Bir Aşk Masalı

Aynı dünyada
yaşayan ama bir-
birini henüz tanı-
mamış iki canlı'
eğer günün bir
anında;

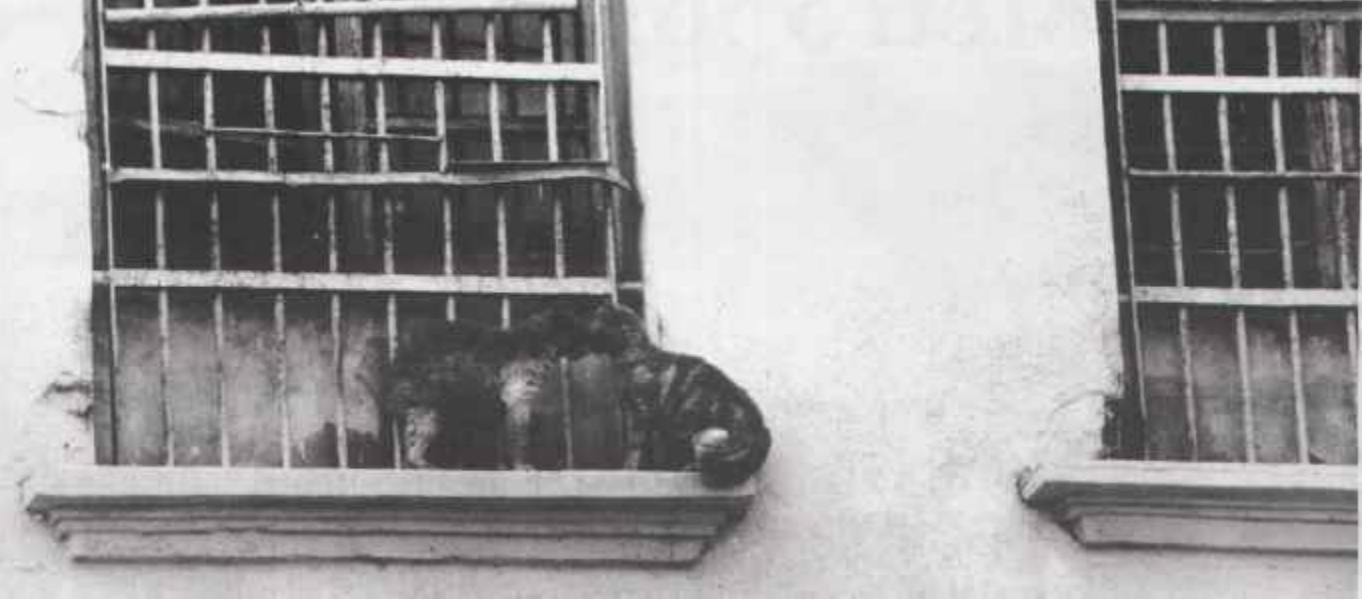

birbirlerinin farkı-
na varır ve kısa
bir bakışmadan
hemen sonra...

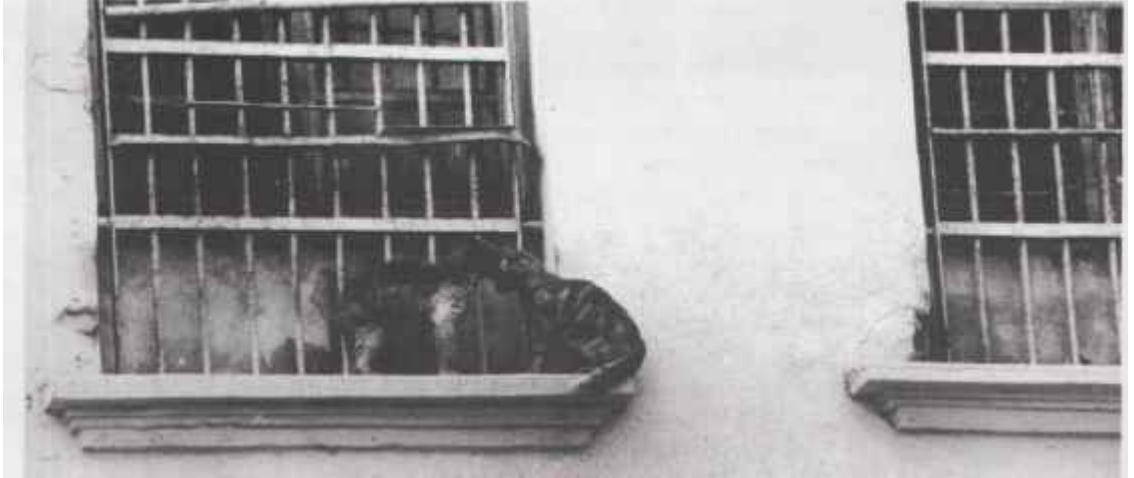

Gözleriyle anlaşmayı
tercih ederlerse

Bu bir öpücük kadar taze ve bambaşka bir aşkın ilk adımıdır...

Ve bu aynı zamanda kedice bir aşk masalıdır.

Fotoğraflar:
Muharrem Aydın

Metropolitan'da Kediler

Kediler, çağlar boyunca insanlarla ortak bir yaşam sürmüş ve onlarla olan dostluklarını sürdürmüşlerdir. Kedi, giderek mekanikleşen, betonlaşan kent yaşamızda doğanın bir küçük uzantısı. Kabalaşan, herşeyi oburca yok eden, robotlaşan insanlığımıza, insanlığımızı anımsatacak sıcak bir bakış, belki dostça bir dokunuş.

Sobanın yanında, diz üstünde, masada, sandalyede, ayak dibinde, yumak peşinde, kucakta, pencere önünde, bahçede, sokakta. Akı, karası, benekli, sarısı, ev kedisi, sokak kedisi, mart kedisi, hep insanlarla yanyana, dostu, sırdaşı, sevgilisi. Kedi insanın yaşamını öylesine etkilemiş ki, şiire, öyküye, romana, şarkıya konu olmuş. Süs eşyası olmuş, takı olmuş, simge olmuş, resim olmuş, duvarları süslemiş.

NewYork Metropolitan Sanat Müzesi'ndeki (The Metropolitan Museum of Art) kedi konulu plastik sanat yapıtlarının yer aldığı "METROPOLITAN CATS" adlı kitaptan bir derleme yaptık. Sanata konu olan kediye bir de bu gözle bakalım istedik. Albümdeki eserler çok eski tarihlere dayanmakta ve dünyanın dört bucağından bir çok sanatçının eserlerinden oluşmakta. Keyifle izleyeceğinizi umuyoruz. Gelecek sayıda sanatsal kedi fotoğraflarıyla buluşmak üzere...

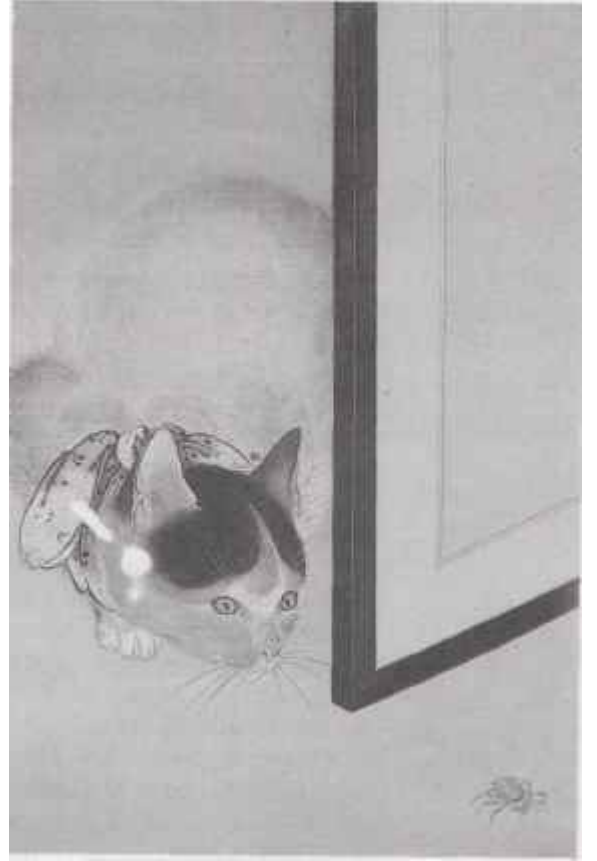
1800 yıllarında Chu Ling tarafından kâğıt üzerine mürekkep ve boya ile yapılmış Oturan Kedi.

1869-1947 yılları
arasında yaşa-
mış Amerikalı
ressam John
Alonzo Willi-
ams'ın
Tetikteki Kedi
adlı suluboya ça-
lışması.

1398-1435 yıllarında yaşamış Çinli
ressam Hsüan-tsung'un ipek dürüm
üzerine yaptığı Tang Bahçesi'nde
Bahar Oyunu'ndan detay.

Meiji döneminde (1842-1913)
yapılmış Japon resmi: Ev Kedisi

Aman Avcı

kında bilgi edinmenin gerekliliği ni ortaya çıkardı.

Yaşamsal gerekliliği kalmamasına rağmen avcılık geleneği türlerin varlığını tehdit edecek biçimde devam ediyor. Avcılar bu geleneğin ahlâki olarak aklanması için de bariz mantık hatalarıyla dolu bir çaba gösteriyorlar. Bu çaba inandırıcılıktan o kadar uzak ki bir doğa korumacı ile konuşurlarken bile, konuşmanın en olmadık yerinde, 'skor'larıyla övünmekten vazgeçemiyorlar. Bu kıyımın nedenini anlamak zor.

10 Haziran 1992 tarihli **Hürriyet Gazetesinin** baş sayfasında çıkan haberi okuyanlar ne düşündüler bilmiyoruz ama okuyamayanlar için bir kaç alıntı yapmakta yarar var.

'**Sosyete, beyaz ayı avında**' başlıklı yazıda iş hayatının genç ve başarılı isimlerinden **Cem Boyner, Ali Üstay, Nurettin Hasman ve eşlerinin** 12 gün süren 'heyecanlı' ve 'zor' takibin ardından vurmaya başladıkları birer kutup ayısından söz ediliyordu: "...filmleri andıran av macerası, mutlu bir şekilde sona erdi. 10 gün gezdikten sonra üç beyaz ayı vuran işadamları ile eşleri Türkiye'ye döndü. Beyaz ayılar daha sonra Türkiye'ye gönderilecek." Şu ana kadar ulaştığını düşündüğümüz kutup ayılarının 'canlı' olmasalar bile evlerinin güzel bir köşesinde içleri doldurulmuş olarak durduklarından eminiz. Avcılıkta usta olduklarını kanıtlayan, pahalı ama keyifli bir macera yaşayan sayın Boyner, Üstay, Hasman ve sayın eşleri yıllardan beri av tutkunu olduklarını söylüyorlar. Üstay için dişler, postlar, boynuzlar Oscar Ödülü gibi değerliymiş. ikisi de av tutkunu olan Cem Boyner ve sevgili eşi zaten bir bildircin avı sırasında tanışmışlar. Önümüzdeki yıl için planları arasında Afrika'da geniş kapsamlı bir safari yaşamak da varmış.

Bu haber üzerine bize ulaşan tepkiler oldukça sertti ve yıllardır Türkiye'de ve dünyada bir hobi olarak sürdürülen avcılık ve avcılar hak-

Avcıların çoğunluğu ava çıkmalarının gerekçesi olarak genellikle, doğadaki gezintileri, yıldızların altında uyumayı ve kampçılığı gösteriyorlar. Öldürme ise avcılar tarafından bu sürecin neredeyse katlanılması gereken bir parçası olarak tarifiediliyor. Ama bütün bu gezintilere anlamını veren ve bu gezileri belirgin bir amaca kavuşturup, gerçekleştirilmesini sağlayan şey daha sonra kendisinden övünçle bahsedilen 'skor'. Hiç bir avcı böyle bir amaç olmadan doğada 'zahmetli' bir gezinti yapmaya katlanamıyor. Öldürülmüş yeteri sayıda hayvanla belgelenmemiş bir gezi avcılar arasında sadece alay konusudur.

Batı'da şimdi yeni bir akım var. Avcıların silahlarını fotoğraf makineleriyle değiştirmeyi içeren bu süreç eski bir geleneğin yeni formlara uydurulmuş hali. İnsanlar yine hayvanları '**shoot**' ediyorlar ama bu kez, misafirlerini duvarları doldurulmuş hayvanlarla süslü bir odada ağırlamak yerine, dia makinesinin aynı duvarlara yansıttığı görüntülerle yetiniyorlar.

Lafi fazla uzatmadan avcılıkla ilgili derlediğimiz görüşleri size iletiyor ve bu konuda sizi de düşünmeye davet ediyoruz..

•Shoot İngilizce'de hem ateş etmek hem de fotoğraf makinesinin deklanşörüne basmak anlamına gelmektedir.

Vurma Beni . . . !

DESMOND MORRIS (Hayvan-İnsan Sözleşmesi'nden)

"Bir milyon yıllık bir sürede yaşamak için avlanmak gerekiyordu. Atalarımız, yaşamak için ihtiyaç duydukları kadarını öldürüp yiyorlar ve sadece kendilerini tehdit eden canlıları öldürüyorlardı.

İnsan çiftçiliğe başladıktan sonra yaşam için yapılan avcılık bir spora dönüşmüştür. Avlanarak beslenme ihtiyacı yok olmuş, ama av heyecanını yaşamak isteği kalmıştı. Bunun çözümü de avlanmak için avlanmaktır. Avların yenmesine bile gerek yoktu. Avın amacı heyecanı, tehlikeyi yaşamak, erkeklik ve cesareti kanıtlamaktır.

Günümüzde kürk avcılarının kendilerini nasıl savundukları bellidir. Koruma hareketine yardımcı olduklarını iddia etmektedirler. Bir türün sayısının aşırı artmaması için korumacıların hayvanları öldürdüklerini ve *kendilerinin* de bu ilkeye göre çalıştıklarını söylerler: "Kürkler alınıp giyilmeseydi kürklerini aldığımız hayvanlar aşırı nüfusun getirdiği hastalık ve açlıktan ölecekler, soyları tükenecekti. Kürk ticareti dünyanın gerçek dostudur ve parolamız yabanıl yaşamın korunmasıdır.

Oysa etobur kürklü

hayvanlar - tilkiler, kurtlar, susamuru, vizon ve ayılar- kendi nüfus kontrol mekanizmalarına sahiptirler. Sayıları arttığı zaman hemen üreme düzeyleri düşer.

İşte bu nedenle insanın kürklü hayvanları avlamasının geçerli bir yanı yoktur. Yabanıl yaşamı korumanın en iyi ve tek kabul edilebilir yolu, yırtıcı hayvanlarla avlarını, insanın sahneye çıkmasından milyonlarca yıl önce olduğu gibi, başbaşa bırakmaktır.

Bacakları kapanlara sıkıştırılan hayvanlar avcılar gelip de, kürkleri bozulmasın diye kafalarına vurularak ya da boğularak öldürülene kadar saatlerce ıstırap çekerler.

"Avın amacı heyecanı, tehlikeyi yaşamak, erkeklik ve cesareti kanıtlamaktır."

Değerli derisinde delik açtığı için bir kurşunla hayvanın öldürülmesi söz konusu değildir.

Vizon manto giyen kadın zalim değildir, sadece başka bir hayvan gerçeğinden korunmuştur. Kürkün güzelliğini görüp dayanamayıp almıştır. Ama bunun hayvan ıstırabı açısından ne demek olduğunu yakından görmemiştir. Onu koruyan şey av alanları-

nın uzaklığıdır: Gözden ırak, gönülden ırak. Kamuoyu kürk hayvanlarının avlanmaları konusundaki çıplak gerçeği görmedikçe de böyle kalacaktır."

DR. ALBERT SCHWEITZER
("Yaşama Saygı" Felsefesi-
nin Batı'daki büyük öncüsü)

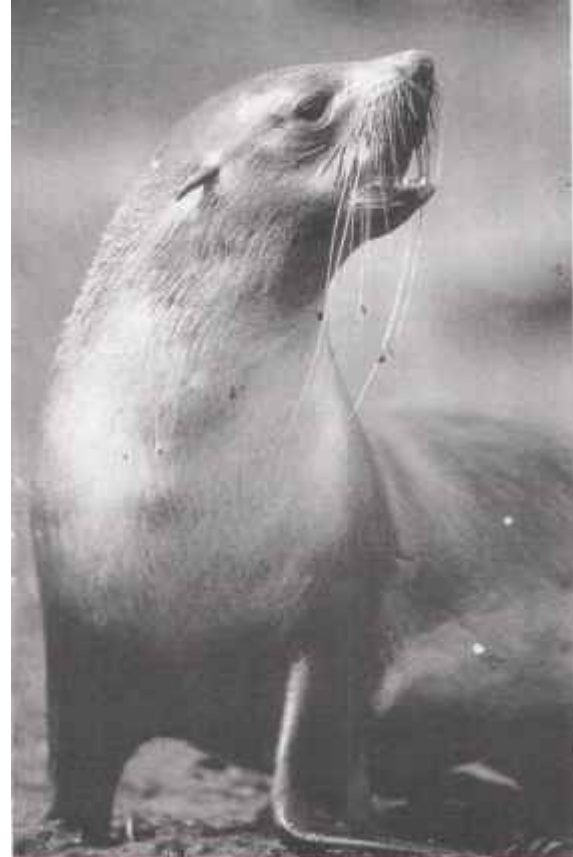
"Bu sporun neresi romantiktir? Eski zamanların, bir

B ir Avcı

Fehmi Ölçer'i 'AV DOĞA' adlı mağazasında, içi doldurulmuş ve duvara asılmış yaban domuzu, yaban keçisi, çulluk, rengeyiği, bir dolu tüfek, av giysileri ve malzemesi arasında bulduk. Avcılığının sülaleden geldiğini, çocuk yaşta babasıyla ava çıktığını, ve avcılığı bir hobi olarak gördüğünü öğrendik. Fehmi Bey avcılığı, doğayla başbaşa kalmak, o sessizliği yaşamak, temiz havayı solumak ve kamp hayatının tadını çıkarmak olarak değerlendiriyor. Tıpkı sıradan bir doğasever gibi. Tüfek seslerinin can çekişen hayvan seslerine karıştığı bir doğadan söz etmiyor her nedense. "Artık tüfek sesleri bizim bilinçaltımıza yerleşmiş, biz duymuyoruz bile." diye açıklıyor Fehmi Bey ve ekliyor, "Elbette ki avladığımızda bir nevi sevinç duyarız", ancak Fehmi Bey, bu sevincin kaynağını açıklayamıyor. Belki de derin bir psikanaliz gerekli!

"Bazen 15-20 kişilik kadınlı erkekli gruplar halinde de ava çıkarız. Diyelim ki domuz avına çıktık. Domuz avı için eğitilmiş özel köpeklerimiz var. Bu köpekler, tepelerden domuzları bize doğru kovalarlar. Biz de bekleriz. Domuz kimin önüne gelirse, o, onun avıdır, başkası karışamaz. Hemen orada derisini yüzeriz. Birkaç gün bekletir, sonra da yeriz...."

Fehmi Bey'e göre avcılıkla hayvan neslinin tükenmesi arasında hiç bir ilişki kurulamaz. "Hayvan nesli temelde çevre kirliliğine bağlı olarak tükenmekte ve bunda yanlış tarım ilaçlama yöntemleri rol oynamaktadır. Av hayvanları zaten vurulmak için yaratılmıştır!" diyor.

"Av
hayvanları
zaten
vurulmak
için
yaratılmıştır!"

çok yönden düşüncenin ve ilkel çağ insanlarının bu işle uğraşması mı?

Spor bir bedensel etkinliktir. Yenik düşüp öldürülene dek, zayıf bir yaratığın daha güçlü bir yaratık tarafından eziyet edilmesini seyretmek değildir. Ne zaman spor için avlanmanın hayvanları öldürmenin bir zihinsel anormallik olduğunu anlayacağız? Zevk için öldürmenin, uygarlığımız için bir yüz karası olduğunu kavrayacak noktaya gelmeliyiz."

EVA AKSOY (Hayvanların Yaşam Haklarını Koruma Derneği Başkanı)

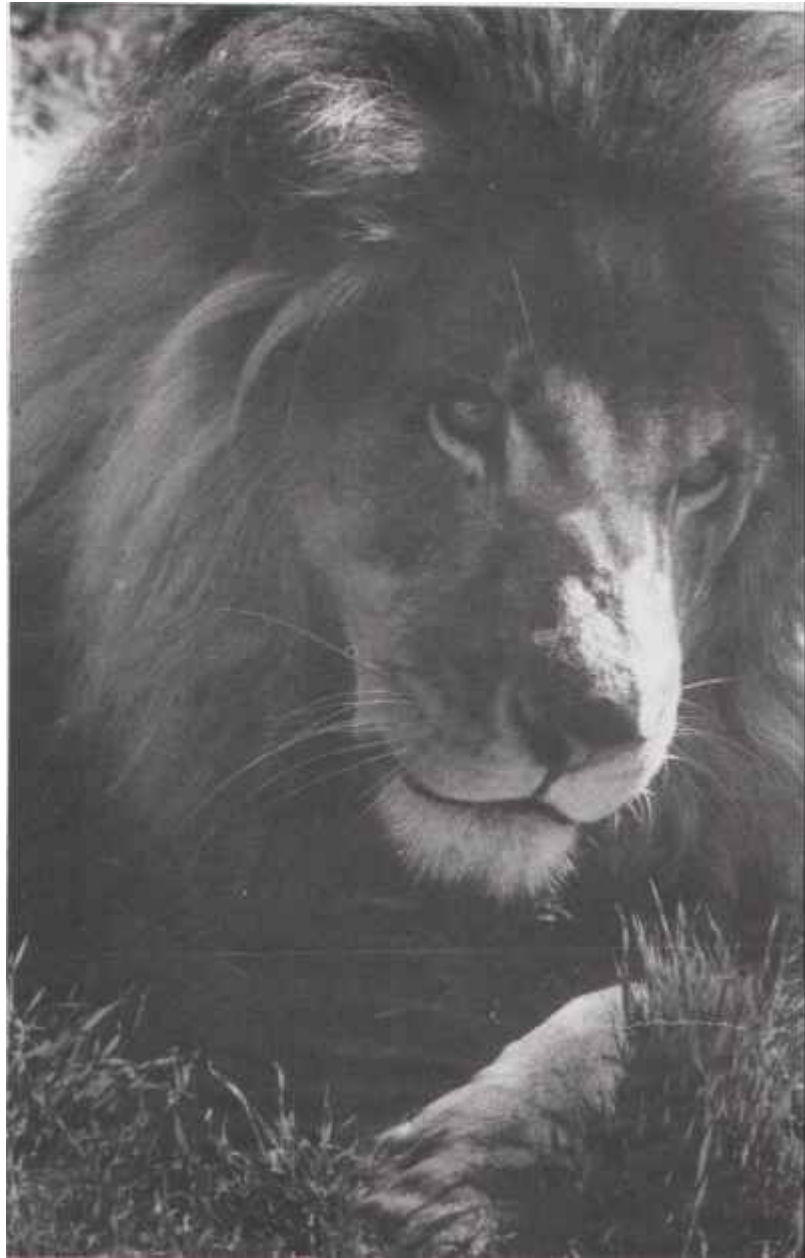
"Avcılık, hayvan türlerinin zamanla yok olmasına neden olabilecek gayri-insanî, çağdışı bir faaliyet. Temelinde, içgüdü tatmini, kişilik yetmezliği ve macera arayışı yatıyor ve esas olarak da çağımızın bir gerçeğinden, silah ticaretinden destek buluyor.

Böyle bir vahşet ticaretinin diğer bir boyutu da avlanma turizmi. Devletten kiralanan arazilerde, ya da özel mülkiyete ait arazilerde avlakçılık yapılmakta. Yani, vurulmak üzere hayvanlar yetiştirilmekte. Avcılar bunun doğayı koruma olduğunu ileri sürüyorlar. Oysa bu da salt onların içgüdülerini tatmin etmek için yaptıkları bir şey. Çünkü vurabilmeleri için önce hayvanların var olmaları gerekir. Doğada vurulabilecek hayvan sayısı gözönünde bulundurulursa, avcıların özel avlaklara mecbur kaldıkları açıkça görülür. Oysa medeni insan, içgüdülerini kontrol altına alabilen insandır. Bilim ve teknolojinin ulaşamadığı yerlerde yapılan avcılıkla, 'spor' olarak yapılan avlanma arasında dağlar kadar fark vardır.

Günümüzde avcılık 'enteresan' bir eylem olma özelliğini kaybediyor. Çağı yakalayabilen insanlar avcılara yadırgayarak bakıyorlar artık. Yeterli bilinç oluştuğunda, avcılarının ruhsal yapılarındaki eksikliklerin giderilmesi için tedavi olmaları gerekecektir."

SUNA DEVELİOĞLU (İstanbul Hayvanseverler Derneği Başkanı)

Doğanın, insanıyla hayvanıyla bitkisiyle bir bütün olduğuna, muhteşem bir uyum içinde

bulunduğuna inanan bir insan olarak, bazı kimseler için büyük övünç kaynağı olan av sporuna, daha doğrusu kanlı sporların (horoz dövüşü, deve güreşi gibi) tümüne şiddetle karşıyım. Doğanın kucığında mutluluk arama bahanesiyle doğanın birer süsü, insanoğluna en güzel armağanı olan kuşları, ceylanları ve benzeri diğer hayvanları öldürmek spor olmaz, eğlence olamaz.

Düşünün bir kez, siz elinizde silahınız, yanınızda arkadaşlarınız boş vaktinizi değerlendirmek için dağ bayır aşarken, yuvasında yemek bekleyen, yavrularının karınlarını doyurmak için, duyguların en kutsal olan analık dürtüsüyle çevresinde yiyecek arayan bir anne ge-yiği kanlar içinde yere sermenin, onun canını almanın zevki olur mu? Böyle bir acımasızlık-

"Ne zaman spor için avlanmamı hayvanları öldürmenin zihinsel bir anormallik olduğunu anlayacağız?"

tan keyif alan bir yürekte acıma olur mu?

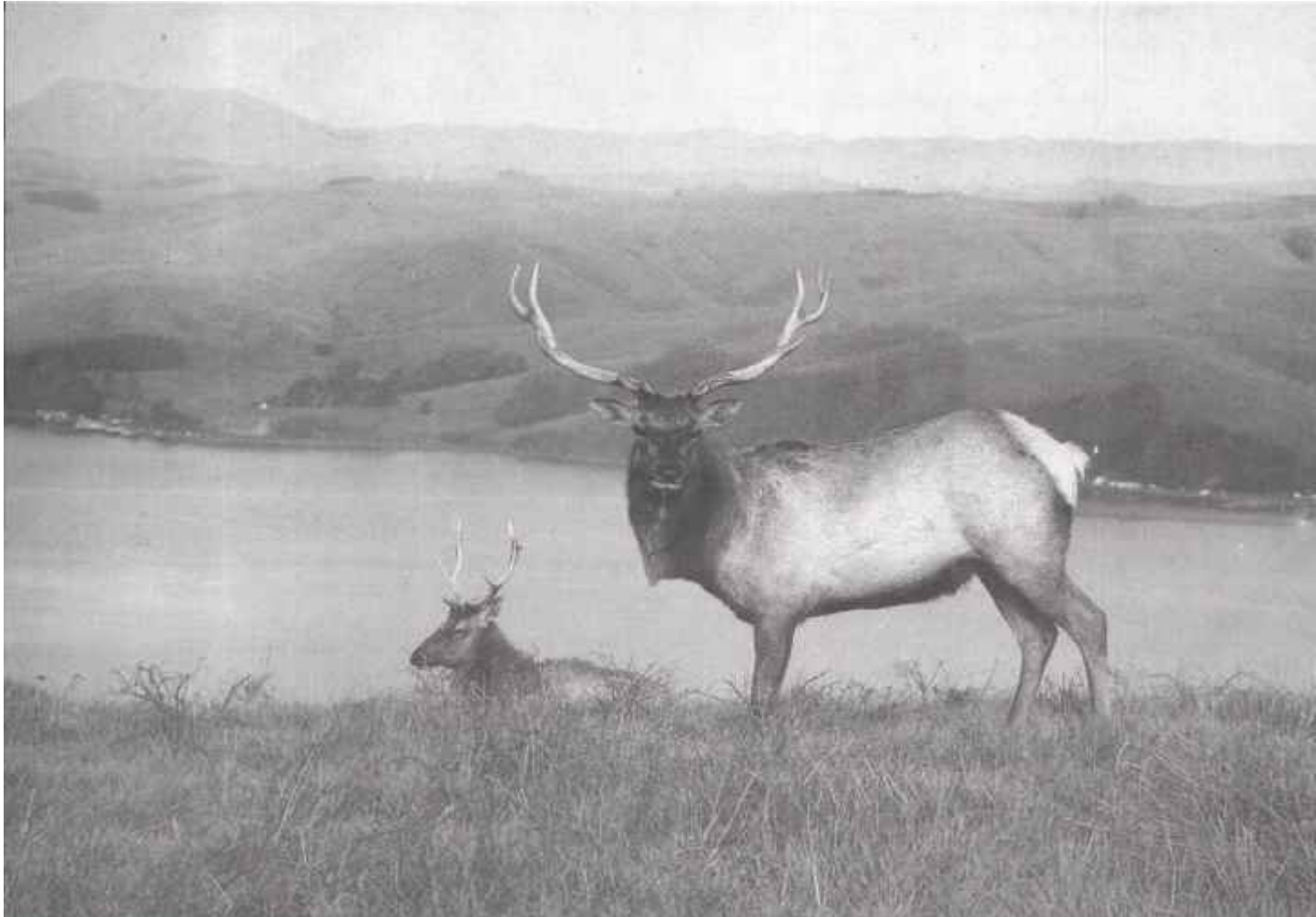
Bence doğayla bütünleşmek, heyecan aramak için bu dünyada yaşamaya bizler kadar hakkı olan canlıları öldürmemiz gerekmez, istediğimiz zaman yine spor giysilerimizi giyip kırlara bayırlara koşabilir cansız hedeflere nişan alabiliriz. Bu tür spor partilerinden dönerken evlerimize hatıra olarak zevk için canını aldığımız bir geyiğin boynuzu, kutup ayısının postu yerine onların fotoğraflarını götürebiliriz."

DOĞAL HAYATI KORUMA DERNEĞİ

"Son günlerde avcılık konusunda özellikle Cumhuriyet Gazetesi'nin başlattığı tartışmalar memnuniyet verici olduğu kadar, konuya bazı kişi ve kurumların yapıcı olmayan şekilde

yaklaşmaları o derecede üzücüdür. Gerek doğa korumacılar, gerek avcılar konunun çözümlerine ilişkin hiçbir öneri getirmemişlerdir. DHKD avcılığın temel değerlerine katılmamakta, ancak bugün Türkiye'de avcılığın bir 'evet' veya 'hayır' sorunu olmadığını, "Avcı barbar mıdır, sporcu mudur değil midir" gibi tartışmaların bir sonuç getirmeyeceğini görmektedir. DHKD'nin amacı, gerçekçi ve yapıcı yaklaşımlarla ve somut önerilerle avcılığın kontrol altına alınarak aşırı ve kanunsuz avlanma yoluyla doğal dengeye verilen zararın en aza indirgenmesini ve avcının hem koruyan hem kullanan vatandaş haline getirilerek, canlıların yaşam ortamlarını topyekun tehdit eden unsurlara karşı, doğa korumacılarla birlikte hareket edilmesini sağlamaktır. Doğa korumacı ve avcılarının farklı nedenlerden de olsa temel tercihi aynı yöndedir: Hayvanların yaşam alanlarının korunması. Türlerin

Bu tür spor partilerinden dönerken evlerimize hatıra olarak zevk için canını aldığımız bir geyiğin boynuzu, beyaz ayının postu yerine onların fotoğraflarını götürebiliriz."

yok olmasındaki başlıca neden, yaşam alanlarının yok edilmesidir. Bu nedenledir ki, gelişmiş ülkelerde, birçok önemli doğa koruma kurumu, avcılar tarafından kurulmuştur ve bu kurumlar avcılarla ortaklaşa çalışmalarını sürdürmektedirler.

Buna karşılık bazı avcılarının da "doğayı her zaman avcılar korumuştur" şeklindeki açıklamalarla konuyu saptırdıkları görülüyor. "Avcıdan doğa korumacı olmaz" görüşüne katılmadığımızı her zaman söylüyoruz. Ancak Türkiye'de avcılarının, bugüne kadar bu konuda son derece sorumsuz davrandıkları bir gerçek. Birkaçı dışında hangi avcı ülkemizin sulak alanlarının yok olmasına sesini çıkarmış, avcılarının eğitimi için çalışmalarda bulunmuş, av hayvanlarının durumları hakkında araştırmalar yapmış veya bu çalışmaları desteklemiştir? Avcılar, "Ben vurmazsam başkası vurur", " Biz yasaklarsak, Bulgar'a yarar," gibi yasak zamanlarda, yasak metodlarla, yasak yerlerde avı yasak hayvanları avlamaya devam etmişlerdir.

Bu konuda yapıcı bir politika oluşturulmasını isteyen DHKD, aşağıdaki önerilerin benimsenmesini tavsiye etmektedir.

1. T.C. Av Kanunları, getirdiği korumacı düzenlemeler açısından genelde başarılıdır, ancak bu yasakların tam olarak uygulanabilmesi için gerekli olan sistemin olmaması bu kanunları yetersiz kılmaktadır. Orman Bakanlığı bünyesinde, gerekli yasal yetkilerle donatılarak kurulacak Özel Yaban Hayatı Koruma Ekipleri sadece av kanunlarını uygulamakla görevli olmalıdır. Görevlerini yerine getirmede, gerektiğinde yerel jandarma ve polisten ve orman toplu koruma görevlilerinden yardım görmelidirler. Bu ekip avlaklarda, sulak alanlarda ve ava elverişli ormanlık bölgelerde görev yapmalıdır.

2. Eğitim: Merkez Av Komisyonu kararları yılda sadece 30.000 adet civarında basılmaktadır. Bu sayının, av kaynaklarını korumak için alınmış yeni kararları, 4 milyon avcıya duyurmak için yeterli olmadığı açıktır. Bu nedenle kararların özetlendiği ve her kesimden avcının anlayabileceği broşürler ve posterler hazırlanmalı, bunlar yurdun dört bir tarafına ulaştırılmalıdır. Radyo ve televizyonda da av-

cıların koruma bilincini artırıcı çeşitli programlar hazırlanmalıdır.

3. Bütün avcılarının yerel bir avcılık kulübüne üye olmaları zorunlu olmalıdır. Bu durumda, avcılık kulübü üyeleri üzerinde bir dereceye kadar denetim kurabilir. Ayrıca bütün avcılık dernekleri Merkezi Avcılık Derneği altında toplanmalıdır. Bu dernek tüm av kulüplerinin etkinliklerini kontrol ve koordine etmelidir.

4. Bu merkezi dernek tüm yerel avcılık derneği üyelerinin geçmek zorunda oldukları bir sınav hazırlamalıdır. Bu sınava avcılık lisansı başvurusu sırasında girilmeli ve sınav, başvuruda bulunan kişinin av kanunları konusundaki bilgisini ölçmelidir. Bu tür sınavlar pek çok ülkede yaygın olarak uygulanmakta, avcının doğal hayat konusundaki bilgi ve bilinci ile sorumluluk duygusunu arttırılmaktadır.

5. En kısa zamanda Türkiye'nin av hayvanları envanterinin çıkarılması için çalışmalar başlatılmalı, hayvan popülasyonları sürekli izlenerek, gelişim grafikleri tesbit edilmeli, hayvan koruma çalışmaları bu verilere dayandırılmalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye'de avcılık konusunun bir düzene sokulması için, başta yetkili devlet kurumları, avcılar ve doğa korumacılar olmak üzere konu ile ilgili tüm tarafların acilen ortak çalışmaları gerektiğine inanıyoruz."

"Bütün avcılarını yerel bir avcılık kulübüne üye olmaları zorunlu olmalıdır. Bu durumda, avcılık kulübü üyeleri üzerinde bir dereceye kadar bir denetim kurabilir."

TİNTON EL GARAJI'nin akıllara

Eşimle birlikte garajlara annemi geçirmeye gitmiştik. Bir elimde annemin valizi, diğerinde büyücek bir koli kutusu taşı-maktaydım. Sabahın bu erken saatinde, ga-rajların o kalabalık ve pis kargaşası içinde annemin bineceği otobüsü aramaktaydık.

Bagaj kapakları yukarıya doğru kaldırılmış bir otobüsün yanında, üst üste konulmuş karton kutulardan bir yığın durmaktaydı. Kutulara açılmış düzenli deliklerden garajla-rın o gürültülü ve pis havasını bile bastıran, cıvı cıvı yaşam sesleri yükselmektedir. Bu belki de sayısı bine varan bir civciv korosu-nun müziği idi. Taze seslerle içimiz titreşe-rek orada bir an duraladık.

Ne olduysa, o bir an içinde oldu... Otobüse yüklenecek civcivlere bekçilik eden deli-kanlı, kutulardan birini açtı. Sarı sarı ipek yumakları arasına elini daldırdı. Oradan bir lokmalık bir varlığı çekip aldı. Delikanlı çok öfkeliydi. "Hay Allah kahretsin, bunu da koymuşlar." diye söyleniyordu. Bir felaket olacağını sezinlemiştik. Bir elinin yumru-ğundan taşan minicik bir kafayı, öbür eliyle

hoyratça burmaya hazırlanıyordu. Eşim dehşetle: "Yapma! Yapma!" diye haykırdı. Çocuk, ya bu tepkiden ürktüğü için, ya da birden insafa geldiği için, cana kıymaktan vazgeçti. Gözden çıkarılmış civcivi, iki üç metre uzaklıktaki çöp bidonuna olduğu gibi şutladı. Neyse, top basketi iyi bulmuştu.

Ne yazık ki, annemin otobüsünü henüz bu-lamamıştık ve onu kaçırmamak zorunday-dık. Yolumuza devam ettik. Otobüsü bul-duk. Ben annemi ve eşyasını yerleştirmeye çalışırken eşim: "Bir dakika", deyip gözden kayboldu. İçimden, onun aklının çöp bido-nuna atılmış zavallı civcivde kalmış oldu-ğunu biliyor ve hissediyordum. Nitekim, iki üç dakika sonra geri döndüğünde, avucunda bir şey taşı-maktaydı. Gerçi bu bir civcivdi ama civciv demeye bin tanık gerekti. Sü-müksü bir sıvıya bulaşmış bütün tüyleri cılız bedenine yapışmış, tek ayağı garip bir bi-çimde arkaya doğru dönmüş çaresiz bir ya-ratık, can çekişmeye benzeyen seğrimelerle eşimin avucunun içinde yatıyordu. Hiç bir şeye benzemeyen gagası arada bir açılıp ka-panıyordu. Bu görünüşüyle bir umut verme-diğinden, eşimin onun üzüntüsünü daha da çok taşımasını istemediğim için, ona: "Niye aldın onu?" dedim. "Az sonra ölecek!.."

Eşim, merhametle: "Ölsün varsın" diyordu, "Zıyanı yok, elimde ölsün. Yeter ki çöplükte ölmesin."

Otobüs kalktı. Biz anneme el salladık ve da-ha sonra taksi durağına yöneldik.

Eve geldiğimizde talihsiz civciv hâlâ yaşa-maktaydı. Eşim onu bir bezin üzerine koy-du. İlk yardım olarak damlalıkla ağzına su damlattı, içmesini sağladı. Evdeki iki kedi-nin özel ilgisini çeker korkusuyla ben başın-da beklerken mutfığa girip biraz su ısıttı. Asitborik eklediğimiz ılık suda, hamam tası-nın içinde civcive bir güzel banyo yaptır-dık. Saç kurutma aygıtıyla kurutmaya başladık. Tüyler yıkanıp temizlendikten ve kuruduk-tan sonra, civcivin yakışığı yerine geldi. Sarı

Bu içinde kedilerin-de rol aldığı gerçek bir civciv öyküsüdür. O yüzden, Ke-di Dergisi için ya-zıldı."

Ozan Sağdıç

durgunluk veren gercek serüveni

yumak halini aldı. Ancak bir ayağı hâlâ arkaya dönük olduğundan ayakta duramıyordu. Eşim parmaklarıyla yavaş yavaş ovuşturarak dönük ayağı düzeltmeye çalıştı. Gözle farkedilecek kadar da düzeltti.

Şimdi civcivi beslemeye sıra gelmişti. Bu iş için ilk önce kaynatılmış yumurtanın sarısını kullandık. Eşim büyük bir sabırla yumurta sarısı parçacıklarını ağzına veriyordu. Bir süre sonra kendine gelen civciv, artık zorlanmadan kendisi de yemeğe başlamıştı. Bir haftalık bir sürenin sonunda ayağı da bütünüyle düzeldi. Ortalıkta "cicicik, cicicik" diye koşuşturan normal bir civciv olup çıktı.

İlk gün, banyosunu yapıp tüyü düzelince, civcive 'Tinton' adı pek güzel yakıştı. Ancak, zaman içinde sevgimizle birlikte bizim Tinton'un adı da büyümekteydi. Önceleri, garajdan gelme olduğu için 'Tinton el Garajı' diyorduk. Halıyı kirletmeye başlayınca halının çok ünlü kafiyesinden dolayı Ali adını da ekledik. Bizim civcivin adı 'Ali Tinton el Garajı' ye çevrildi. Kirletme işi sadece halıya özgü kalmayıp, her tarafa bulaşmaya başlayınca, eşim arkasından bir bezle dolaşır olduğundan ve de bez hizmetini çok tez yerine getirmemiz gerektiğinden bu ada bir de 'Cafer' eklendi. Civciv palazlandıkça yerde de duramaz oldu, uçmaya başladı. Malum uçana da 'Tayyar' denir. Bizim civcivin boyu posu gerçi küçüktü ama ismi maaşallah İspanyol soylularını bile kıskandıracak bir uzunluğa ermişti. Artık ona 'Ali Cafer Tayyar Tinton el Garajı' diyorduk.

Ali Cafer, gördüğü şefkati yanıtsız bırakmadı. Kendisiyle sürekli ilgilenen ve onu besleyen eşimi hemen anne olarak benimsedi. O nereye gitse, peşinden gitmekteydi. Eşimin mutfak önlüğünün iç kısmında anne sıcaklığı alarak uyuklamaya bayılıyordu. Kimi kez, bir köşecikte gözlerini kapatmışken eşim yanından yavaşça süzülüp ayrılrsa, beş on saniye sonra gözlerini açıyor, "cicicik cicicik" diye sesler çıkararak onu hemen arayıp buluyordu. Eşim öğlen uykusu için biraz

uzansa, hemen gelip göğsünün üzerindeki yerini alıyor; o da orada uykuya eşlik ediyordu. Ancak ilginç olan yanı, bu kadar gerisini tutamayan bir hayvanın, ne eşimin üzerindeyken, ne yatak üzerindeyken bir kez bile ortalığı kirletmemek gibi bir anlayışa sahip olmasıydı.

Gelgelelim, evde iki kedi var demiştim ya. Bu üç yaratık bir arada nasıl barındırılacaktı? Kedinin doğasında avcılık yatıyor. Hatta kedilerimizden biri balkonda bir güvercin bile avlamıştı. Ancak güvercini hiç bir zarar görmeden evin içinde kedinin elinden kurtarmıştık. O yüzden avına engel olduk diye bize çok söylenmişti.

Kedilerden büyük olanı Çita, sokaktan gelme bir kedidir. Onun eve gelişi de biraz bu civcivinkine benzer. Tabii o bambaşka bir öykü; sözü uzatmayalım... Bizim üç renkli Çita insanlara karşı çok haşındır. Eğer biraz sıkıştırarak olursanız, tırnağının tadını tadarsınız. Ancak Çita'mız hayvanlara karşı daha yumuşaktır, daha anlayışlıdır. O yüzden eve gelen civciv onu fazla ilgilendirmedir. Ama onun kara kızı, kara kedimiz Liza, anasının tersine insanlara karşı kibar, ancak hayvanlara karşı bir canavar. Balkonda kuş avlamış kedimiz de o... Kedilerimizin o günlerde yer etmiş karakterleri böyle idi.

Bizim Ali Cafer Tayyar Tinton el Garajı'mız bütün bu cafcacılı ve saltanatlı adına karşın, sonuçta bir civcivdi ve evdeki iki kedi arasında ne yapacaktı? Biz evdeyken belki durumu idare edebilirdik ama iş güc sahibi insanlardık. İşimize gitmek zorundaydık. Biz evin insansoyluları yokken, kediler ve civciv tek başına kaldıklarında neler olacaktı? Bu sorun aklımızdan hiç çıkmıyordu.

Sürekli kıpırdayan bir yaratığa karşı kediler elbette ilgisiz kalamıyorlardı. En azından o yuvarlanan bir yün yumağı kadar çekiciydi. Bilinmez; belki zarar vermek istemezlerdi ama oynaşmadan da edemezlerdi ki... Hele Liza onun dehşetli bir basket topu olduğunu

keşfetmişti. Çünkü, bir iki kez onu Liza'nın bulunduğu yerlerden "cicicik, cicicik" diye havalara sıçradığına tanık olmuşuk. Böyle zamanlarda "Liza yapma kızım hıı!" gibisinden bu işe çok kızdığımızı belirten sesler çıkartıyorduk. Zamanla her iki kedinin de, civcive evin bir parçası olarak bakmaya alıştıklarını gördük. Eşim kimi kez, kediyle civcivi salonda başbaşa bırakıyor, ama köşeden gizlice kedinin ne yapacağını izliyordu. Kedi kül yutmuyordu tabii. Gizli gizli gözetlendiğinin farkında oluyordu. Ne yapıp yapıp eşimin gizlediği gözlerini yakalayıp, siyemli bir "miyav" çekiyordu. "Aşkolsun ben

güven duyulmayacak kedi miyim?" der gibiydi.

Gel zaman git zaman onları başbaşa bırakma seanslarımız hem sayıca hem de sürece arttı. Kontrol gevşetildi ve bir gün geldi ki, evden çıkıp gittik. Saatler sonra döndüğümüzde, herkes kendi köşesindeydi ve asayiş berkemal...

Bir gün Ali Cafer'in başını, Liza'nın ağzının içinde gördük. Ancak sirklerde görülebilecek bir manzardı bu. Hani yürekli aslan terbiyecileri, başlarını aslanın açık ağzına sokarlar ya, işte öyle... Biz hayvancığın kafası ha koptu ha kopacak diye telaşlanırken, ne Liza'nın açık ağzı kapandı, ne de o kadar hareketli olan Tinton, başını oradan çekti. Liza'nın gözleri bize dikilmiş estepetal öylece duruyordu. Yüreğimizi ağzımıza getiren bu gösteriyi bize niçin yaptılar, hala anlamış değiliz.

Kediye göz dağı verdik "Hıı!, sakın haaa!" gibi kuru gürültülerle. O, bizim sandığımızdan daha anlayışlıydı.

Ve bizim evde bir kayık tabakta üç küme yiyecek aynı anda üç hayvana sunulmaya başlandı. İki yanda iki kedinin yiyeceği, ortada da civcivin. Kim kimi rahatsız etti dersiniz? Genelde kimse kimseyi ama; işi biraz kurcalarsanız civcivin kedilerden hiç bir yakınması olmadı da; galiba kedilerimiz bu edepsiz civcivden biraz çekindiler. Çünkü onlar mamalarını efendi efendi yiyorlardı. Civcivse döke saça yemeğe alışmıştı. Sonra arada bir sağdakine ya da soldakine gaga atmadan edemiyordu.

Tasarruf olsun diye artık adını tam yazmaya cağım. Ondan sadece "Tinton" diye söz edeceğim. Bizim Tinton'un tüyleri, civcivsi tüy olmaktan çıkıp ince ince teleksi duruma

dönmeye başladı. Belli ki büyüyüp palazlanıyor. Kentin göbeğinde bir apartmanın altıncı katındayız. Eyvah biz bu tavuk mudur, horoz mudur, neyin nesidir, nesneyle ne yapacağız diye düşünüp duruyoruz... Bir gün kedilerimizi kontrole veteriner Meliha Hanım geldi. Meliha Hanım, her türden hayvanı canı kadar sevmekte. Ortalıkta dolaşan Tinton'u görünce bayıldı. Eline aldı, okşadı, sevdi. "Ay ne kadar şeker şey" dedi v.b. Sonunda da: "Siz en iyisi, bunu bana verin" dedi. Söz ağızdan bir kere çıkar. Çok sevdiğimiz, ama ileride ne yapacağımızı bilemediğimiz yavruyu seve seve Meliha Hanım'a devrettik.

Veteriner Meliha Hanım, onu evinde beslediği iki keklığın kafesine koymuş. Tinton, kekliklere çabuk ısınmış. Anne sıcaklığını onlarda aramış. Hep onların altlarına sığınmış uyumak için. Ama zamanla işler değişmiş. Bizim civciv, piliç olmaya başlayınca cüsse bakımından önce keklikler kadar olmaya, daha sonra da onları geçer olmuş. Eski alışkanlıkla hep kekliklerin altına altına girmeye çalışmış. Ama kendi cüssesini bilemediği için de bunu başaramamış. Keklikler devrili devirili veriyorlarmış. O da çok kızıp, keklikleri dövüyormuş. Gagalanmaktan, zavallı kuşların başlarında tüy kalmamış.

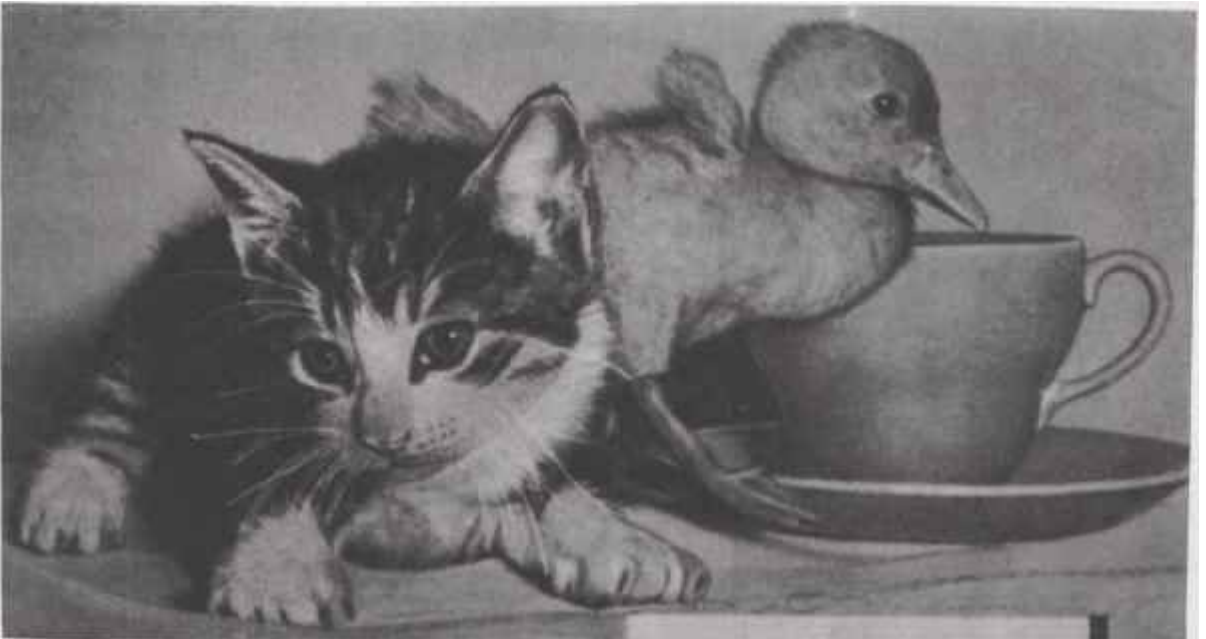
Meliha Hanım bakmış olmayacak. Onu Dikmen'de büyük bahçesi olan ve tavuk besleyen bir tanıdığına vermiş. Vermiş ama, bir koşulla: "Sakin bunu hiç bir zaman kesmeyeceksiniz. Söz mü?" diye...

O artık bizim küçük Tinton'umuz değildi. Adı "Kerem" olmuştu. Dikmen'in en yakışıklı ve iri horozu imiş. Akşam olunca, bahçedeki bütün tavuklar kümese girerlermiş, Kerem ise evin yolunu tutarmış. İnsanlarla kalmayı yeğlermiş.

Meliha Hanım bunu anlattıkça eşim: "Eeee... Kolay mı? O, sabahtan akşama kadar Mahler, Wagner dinlemiş hayvan, kümese girer mi hiç?" diyordu. Ve sanırım karım, benim müzik dinleme alışkanlığımı abartmak için böyle söylüyordu.

Biz, kurduğumuz düşün güzelliğini sonuna kadar korumak üzere, hiç bir zaman merak edip görmeye gitmedik. Anlatılanlarla yetindik. Öyle yapmakla da sanırım iyi yaptık. Biliyorum, Dikmen semti son birkaç yıldır betonun en büyük saldırısına uğrayan mahallelerden biri. Ama benim düşlerimde Kerem'in yaşamını sürdürdüğü bir bahçeli ev hâlâ var. Ve Dikmen'de kimi kimseler bir horoz sesiyle uyanıyorlarsa, o bizim Kerem'in sesidir.

Düşündüm de Kerem'in, o garajlarda ilk rastgeldiğimiz gündeki talihsizliği, talihi olup çıkmıştı. Onunla yolculuğa başlamış olan öbür civcivler, ya üç beş ay sonra kasaplık piliç olmuşlardı; ya da iki yıl yumurta makinesi haline konulup sonunda yine bıçağın altına yatırılmışlardı. Kerem'in ise atıldığı çöp bidonu, kendisine yaşadığı süreçte kesilmeyeceği garantisini sağlayan bir kader hazırlamıştı.

Sevgisizlikten Ölünmü....?!

20 haziran 1992 günü **Cumhuriyet** gazetesinin Olaylar ve Görüşler sayfasında bu yazı yayınlandı. Yazıyı gönderen sayın **Tansu Bele** içten bir çaresizliği dile getiriyor. Göz göre göre bir köpek 'kötü muameleye' maruz kalıyor ve buna karşılık yapılacak hiçbir şey yok. Gerçekten yok mu? Tansu Hanım bu olayı yazmaya karar veriyor; 'Basılsa da basılmasa da köpecik zaten ölecek, daha ne kadar dayanır ki Ama basılırsa hiç değilse birkaç kişi onun neden -sevgisizlikten- öldüğünü okuyacak, onun gibiler üstüne düşünmeye başlayacak'. Evet, Tansu Hanım gibi insanlar var oldukça insanlar düşünmeye başlayacaklar ve belki onlar da yazacaklar, çizecekler, anlatacaklar..

Tansu Hanım'ın komşu köpeği ne oldu bilmiyoruz ama kendisine bütün hayvan ve insanseverler adına teşekkür ediyoruz.

Bu yazının bir bölümünü tekrar yayınlıyoruz. Birkaç kişi daha okusun. Bakarsınız bir gün, birkaç kişi, birçok kişi oluvermiş!

Bir Söyleşi ya da 4 m² İSTANBUL

"...Benim arka balkona hemen hemen denk düşen karşı apartmanlardan birinin balkonunda küçücük bir köpek: Düz ak tüylü, sivri burunlu, bir kulağı ve gözünün çevresi kara, ödle bakışlı, şaşkın bir hayvancık. Belli ki cins... Onu ilk gördüğüm gün, sımsıkı kapalı balkon kapısının önünde burnunu dikmiş, kapıyı kokluyordu. Sabahtı, hava buz gibiydi, mart ayındaydık-İstanbul'un mart soğuşunu bilen bilir- ve balkonun taş döşemesi üstünde titriyordu. İlk, sabah tuvaletini yapması için efendisinin onu dışarı çıkardığını sandım. "Birazdan alır içeri" diye düşündüm. Oysa öğlende yine baktığımda,

köpek yavrusunun -şimdi birazcık da olsa büyüdü- aynı yerde yattığını gördüm. Kulaqları düşmüş, başını patilerine gömmüştü. Poposu titriyor, kıvrıp üstüne yattığı kuyruğu gözüküyordu. Kapalı balkonun camından ona bakarken, ansızın o balkonun kapısı açıldı. Yaşlı bir adam, çatık kaşlı, sert yüzüyle kapıda belirdi. Elinde bir sopa vardı ve onu görünce sevinçle havaya sıçrayan köpeği bununla itti- hayır, vurmadı, zaten vurmuyor. Zıplayıp hoplayan, adamın paçalarına sarılarak ellerine uzanmaya çalışan köpecik inildeverek köşedeki üstü kapalı karton kutuya gitti, içine girdi. O zaman bir yatağı olduğunu anladım! Sonra yine sertlikle ve bağırarak onu savurdu, elinde bir süpürgeyle söve söylene, köpeğin yaptığı 'haultları' başına kakarak, hayvanı da itekleyip kovarak balkonu süpürdü. Bir tas içinde yere bir şey koydu, tıpkı, bir mahkûma yemek niyetine pis bir bulamacı verir gibi.. sonra da kapıyı kapatıp gitti. Köpecik bir süre kapıyı dinledi, bekledi, inledi, ağladı ve gidip karton kutuya girdi. Yemeğini de yemedi.

Bu sahne günlerce sürdü. Hâlâ sürüyor, köpek ölene dek de sürecektir sanırım... Efendisinin ya da sahibinin, gerçekte gardiyanının- kapıyı açıp gelmesini 24 saat gece gündüz kapalı kapıya yapışarak taş üstünde bekleyen köpek, hâlâ, iki buçuk aydır kapının her açılışında büyük bir umutla ihtiyarın eline ayağına sarılıp ona yaltaklanmayı sürdürüyor. Sırf onunla ilgilensin diye ayağından kaptığı terliği, başına küt-küt indiren, 'pis herif diyerek kovan, yaptığı kakalara burnunu sürten efendisinin, 'dünyayla kurabileceği tek köprü' olduğunu biliyor çünkü. Onu ısırmaması da sanırım bu yüzden: Onu dünyadan ayıran kapıyı, adama bir açtırabilse... Ah, ona kendini bir sevdirebilse! Eve girmek tek umudu. Kapı kapalıyken ağlıyor, yalvarıyor, çırpınıyor. Bekliyor, bekliyor. Karşı balkonlardan ona el sallayan çocuklar-

dan, uçan kuşlardan, balkon kıyısına konan sineklerden, böceklerden- bedenini de sardı son günlerde bu böcekler- ve ona bakıp duran benden medet umarak, yardım bekleyerek... Gözleri hüznü dolu yakıcı bir ateşle kor gibi yanıp tutuşarak...

Dayanamadım. Evimde, bütün gereksinimlerini karşıladığım bir köpeğim var ve küçüğüm bizim aramızda yaramaz, mutlu bir çocuk gibi... Evet dayanamadım ve bu durum için bir şeyler yapmam gerektiğine karar verdim.

Ama ne? Düşündüm, taşındım, kızıma da danıştım acaba belediyeye mi haber versek, dedim. Kızım, "Hayvanları Koruma Derneği'ne söyleyelim," dedi. İyi ama şikayetimizi nasıl yapacaktık? 'Efendim, komşumuz falanca, köpeğine eziyet ediyor' desek, gelip bakanlar ortada 'dayak' olmadığını, üstelik de hayvanın yemeği, suyu, kalacak yeri olduğunu görecekteler... O zaman ne diyecekler? Onlara, günde bir kez önüne bir tas yemek artığı koymakla hayvana 'bakılıyor' denebilir mi, desek, bize dudak bükmezler mi? Peki ya sevgi, onu ne yapalım desek... Gülmezler mi? Gel de anlat hayvanın durumunu... Adama söz söylesek, 'ben köpeğimi sevmesem ona bakar mıyım? Size de ne oluyor? Herkes köpeğine istediği gibi bakar, hem ben onu terbiye ediyorum' diye erkekçe laflar edecek. Ya komşular? 'Size ne el âlemin köpeğinden? Siz kendi köpeğinizi el

bebek gül bebek başınıza çıkarıp bu pahalılıkta besliyorsunuz maşallah. Sokaklarda bir sürü aç, kimsesiz çocuk sürünüyor. Onları görmezsiniz de hiçbir işe yaramaz, aptal köpeklerle uğraşırsınız' diye üstümüze gelirler de büsbütün sinirlerimi oynatırlar. Ya belediye? 'Hanımefendi, siz kendi işinize bakın, dert etmeyin lütfen. Olayı gereğinden fazla büyötmüşsünüz. Herhangi bir eziyete maruz kalsa biz gerekeni yaparız zaten,' diyerek - deli yatıştırır gibi beni yatıştırmaya kalkarlar. Artık Hayvanları Koruma Derneği'ni de hiç karıştırmayayım...

İyi ama gel gör ki ben artık gerçekten dayanamıyorum: Hayvanı her gün ağlar gördükçe -bu aralar iyice zayıfladı da- rüyalarım giriyor. Üstelik onunla birlikte neler neler giriyor rüyalarım: Ezilen, eve kapatılan kadınlar, itilip kakılan, seilmeyen çocuklar; işkence gören, öldürölen insanlar.. Dahası her gün binbir çeşit yolla talan edilen, içine edilen, yok edilen doğa!..

... Sonuç olarak, çöban ya da kurtköpeğinin bile taş üstünde yatırılarak 'İsparta Biçimi Terbiye'ye zorlanmayacağı koşullara, bir SÜS köpeğinin hiç dayanamayacağını, böyle bir varlığı kendi doğasına uygun biçimde bakmasını bilmiyorsak ya da bunu ona çok görüp onu kendi usullerimize göre ADAM ETMEYE kalkışıyorsak, bunun gerçekten de çok yanlış olduğunu vurgulamak amacıyla bu satırları yazdığımı açıklamak isterim. "

Günlerden Bir Gün.

A K S A K

91 yılının martıydı. Güneyden Cihangir'e döndüğüm ilk gün bir köpek iniltisi duyunca camdan baktım; iki alt katımızın karşısındaki terasta siyah deri pantolonlu bir genç yanında da sırtarak seyreden arkadaşı, kemeriyle köpeğe vuruyordu.

"Yahu ne yapıyorsun?"

"Serseri bu, laf dinlemiyor."

"Döverek hiç olmaz!"

"Dövmüyorum, oyun oynuyorduk, dövünce tam aptal olur."

"Öyle oyun oynama olur mu, yazıktır."

"Tabi ağbi, zaten altımızda oturan ev sahibinin köpeği, burda teras var diye ben bakıyorum."

Boni bir pazar günü terasta altı saat ağladı. Kapıyı tırmıkıyor, birinin açmasını bekliyordu. Gece bize gelen arkadaşlar da gerilince gidip sahibinin ziline bastım, yukarıdaki genç kiracı açtı:

"Ooo, nasılsınız?"

"Boni altı saattir ağlıyor, sesi bütün mahalleye gidiyor da siz duymuyor musunuz!"

"Sağolun ,hemen bakarım."

Bir gün, çocuklar Boni'yi vakınlarda bulunan çocuk parkında koşturuyorlardı. Beni görünce peşimden geldi. Terasa bisküvi atardım. Sevdim biraz Peşimi bırakmıyordu. Fazla uzaklaşmamalıydı. Elimdeki bisiklet pompasıyla korkutucu hareketler yapıp parka doğru koşmasını sağladım. Akşam çocuklar kaybolduğunu söylediler. Kesin kaçmıştı. Boni hiç dönmedi.

92 nisanında yine güneyden döndüğüm gün o terasta üç aylık iki köpek gördüm. Oyunlarını seyretmeye doyamıyordum. Mutluluğum kısa sürdü. Bir akşamüstü o daireden gelen köpek çığlıklarını duyunca koşup pencereyi açtım; köpeklerden biri, pislikten ve yağmurlardan kararmış süngerin üstüne uzanmıştı; ötekinin çığlıkları bir el ya da bir yastıkla bastırılıyor, var gücüyle inlemek isterken boğazı sıkılıyor gibiydi; iki dakika

kadar çok uzun bir süre çatallanıp bükülen çığlıklarının sıkıştırdığı göğsümle penceredeki çaresizliğim! Kapı açıldı ve adam boyundan tuttuğu köpeği paçavra fırlatır gibi fırlattı. Köpek de kuyruğu bacaklarının arasında, arkadaşının yanına gidip,yağmurdan tam kurumamış süngerin üstüne çöktü. O an aklıma gelen planı beğendim ve ertesi gün, bu iki yavruyu daha uzun süre idare edebilecek büyüklükteki kullanılmamış süngeri kilerden alıp adamın zilini çaldım. Yapmacık bir nezaketle buyur etti. Yirmi dakika kadar konuştuk.

"Duyuyorum eziyet ediyorsun, sinirlerini köpekten çıkarma, günahdır."

"Yok ağbi manyak mıyım?"

"Ev sahibinin mi bunlar da?"

"Benim ama dişisi yaramaz, onu sokağa atacağım."

"Yazık, beraber olmaya alıştılar. Süngeri terastaki kapalı bölüme koy ıslanmasın. Ötekini çöpe at, hasta olurlar nemden. Yaşama şartlarının kötü olduğunu gören, çığlıklarını duyan komşular Hayvanları Koruma'ya şikâyet ederlerse, onlar senle uğraşabilirler tamam mı."

"Tabi, çok iyi besliyorum, aşısını yaptırdım, nüfus kağıdı var ağbi!"

O gün terasın boş kalması dikkatimi çekmişti. Fındıklı'ya götüren merdivenlerden inerken duyduğum havlama sesine bakınca, ikisinin de kapısı kapalı bir arsada olduklarını gördüm.

"Sokakta bulduk, Volkan bakıyor."

"Volkan kim?"

"İşte orda topa vuran."

"Volkan sen mi bakıyorsun köpeklerle?"

"Annemle bakıyoruz, niye?"

Adamın oturduğu apartmanın merdivenlerini çıkarken, arkamdan çıkmakta olduğunu farkettim. Elimi sıkıp hemen yanaklarımdan öptü!

"Madem onları sokağa attın, sünger işime

yarayabilir, alayım."

"Yok ağbi deli miyim? Bahçede oynasınlar, yine alacağım erkek olanını."

"İyi kalsın o zaman. Orda korunak yok. Gece yağmur yağarsa korunmak için çıkamazlar, çocuklar kapıyı kapatıyorlar. Üşüten yavru ölebilir."

İki gün sonra köpek terasta yalnızdı. Gezdirilmiyordu. Bekliyordu. Koşup oynama enerjisiyle dolup taşarken, haftalarca hareketsiz kaldı. İhtiyaçlarını terasta görüyordu. Hayatında bir olay olsun diye ara sıra kemik, bisküvi, içine mayonez sürülmüş kepek ekmeği atıyordum. En tahammülsüz saatleri karanlığın yaklaştığı saatlerdi; kapıya dönüp, on dakikada bir, tek ve tiz bir havlama; gün belki bazı ümitlere gebeydi ama gelen gecenin yine uzun bir geceden başka bir şey olamayacağını biliyordu. O saatlerde oyalanıp koşmasını sağlamak için terasın karşı uçlarına beyaz leblebi atıyordum. Yiyor, deliriyordu sevincinden.

Bir gece yarısı o korkunç iniltilerini duyup balkona koştum ve bu sefer gözlerimle gördüm: karşımda ışığı yanan odanın camında koca bir delik olduğundan ses tam geliyordu ve ayaktaki adam köpeği odanın köşesine sıkıştırmış, ayağıyla üstüne basıyordu. Kemerini pantolonundan sıyrıp vurmak için kolunu kaldırıncaya var gücümle bağırdım, aynı anda bitişiğindeki balkona çıkan

kadın "yettiniz artık bu saatte de olur mu insaf diye bağırmaya başlayınca herif ışığı söndürüp uzaklaştı ve ilk adımlarda da eş-şoğlueşek dediğini duydum, üçümüzden birineydi, herneyse.

Televizyondaki bir söyleşi sırasında Hayvan Sevenler Derneği Başkanı Suna Develioğlu bende iyi bir izlenim bırakmıştı ama karşı yakada olduğunu öğrenince Osmanbey'deki Hayvanları Koruma Derneği'ne başvurmanın daha pratik olabileceğini düşünüp oraya gittim. Sorumlu hanım yeterli bilgiyi aldıktan sonra, gösterdiğim hassasiyete teşekkür etti.

"Fotoğrafını çekmeniz mümkün mü?"

"Değil."

"Telefonla bana adreslerini bildirin, yarın sabah yardımcılarım gidip hayvanı alacağım, merak etmeyin, buna benzer şeyler daha önce de oldu."

"Güzel de, af buyurun, nasıl güvенеbiliyorsunuz bana, hayvanı sahibinden ayırmak da önemli karar."

"Ben insandan anlarım, siz rahat olun."

"Peki köpek ne olacak?"

"Burda bir yerimiz var, başka köpeklerle sahibini bekleyecek."

Kalabalıktı orası. Eve gitmeden adresi saptayıp bildirdim. Ertesi gün Kont'u terasta görünce tekrar uğradım. Ana baba günüydü ve hanımın başını kaşıyacak vaktinin olmaması dikkatimi çekti.

"Gidemedim, yardımcım gelmedi henüz, en geç üç dört gün içinde hallederim."

"Önce ikaz etmeniz daha mı doğru olur acaba?"

"Biz zaten önce bir ikaz ederiz, hemen öyle hayvanı götürmek olmaz, siz müsterih olun."

Beş gün sonra Kont hâlâ terastaydı. Telefon ettim: "Burda köpek falan yok derlerse bilin ki arka terasta, söylemeyi unutmuştum."

"İlk fırsatta gideceğim."

Salondayken artık huzuru kaçmış, sinirleri ayakta biri olmuştu. Köpek iniltisini andıran tiz sesler okumamı sürekli bölüyordu: bir başka köpek, yavru martı, frene basan kamyon, Park Otel'in inşaatındaki bir makineden gelen sinirucu sesler, kafayı yiyordum. İki gün sonra yine aradım: "Pazar günü gittik, kimse yoktu. Şöförüm komşulardan birine kim olduğumuzu, niye geldiğimizi söyledi, iletilmesini rica etti. Tekrarlanırsa arayın lütfen."

Bir hafta kadar terasta görmeyince merak ettim. Ziyaretim sırasında yatağında oturan boyacı arkadaşı Sıraselviler'de karşıdan geliyordu. "Nasılsın? Köpeği birine mi verdi?" "Ev sahibinde. Bir çocukları var, oynuyorlar."

Kısa bir süre sonra yine teras faslı başladı. Ve bir cumartesi yeniden kıyamet kopunca, bir de Suna Develioglu'na haber vereyim dedim. İlk aşamada antetli kağıtla ikaz mektubu gönderebileceğini söyledi. Şikayetçi olduğum kiracının adı soyadı zilin üstünde yoktu. Sorup öğrenebileceğim biri de yoktu. Ayrıca Kont'un sahibinin o olduğu konusunda da kuşkuluydum. Sahibinin ev sahibi olması ihtimali büyüktü. Hem ev sahibini

çevrede tanıyan bakkallar, zemindeki komşum falan vardı. Öğrenmem kolay oldu. Mektupta yazılmasını istediklerimi tam iletebilmek için hazırladığım taslağı telefonda okudum.

Kont'un sağ arka ayağına bşeyler olmuştu; bükük duruyordu. Günlerce en ufak bir düzelme görmeyince, çatıya dayalı iş merdiveninden indiği bir anda seslendim, oralı olmadı. Televizyon anteniyle uğraşmakta olan teknisyenden adını öğrenip çağırdım: "Bekir!" Üçüncü seslenişte dönüp baktı: "Kulaklarına bşey mi oldu, hiç duymuyorsun?"

"Aaa nasılsınız?"

"Veterinere gösterdin mi?"

"Bşeysi yok, bu sabah karyolanın ayağına takıldı."

"Bırak Allahaşkına en az beş gün oldu ne karyolası!"

"Geçer o bişey değil."

Ertesi akşamüstü eve döndüğümde gördüklerim muhteşemdi. Uzun hareketsizlik ve yalnızlık günlerinden sonra Kont sıradışı bir bayram yaşıyordu terasta: kendi mekânına nihayet insanlar bir sürü faaliyetleriyle birlikte akın etmişlerdi; kötü adam Bekir tabi ki ordaydı ve paçaları dişlenip çekiştirilmeyecek kadar kötü değildi, Bekir'in iki arkadaşı, ev sahibesi, çocuk, hepsi ordaydılar,

hava güzeldi, çamaşırlar asılıyor, büyük boy naylonlar makasla kesiliyor, eski şiltenin pamukları naylonların üstüne seriliyordu; ne Kont'un üç ayaklı topal işgüzar sevinci anlatılabilir, ne de hanımın onu zaptetmek için kucasına alıp okşaması sırasında duyduğum huzur. Ne var ki bunlar geçici bir şaka gibiydi. Kont'un hareketsiz, yalnız, sonsuz bir bekleyiş içinde geçen çocukluk hayatı sürüp gidiyor, o güzel bahar günlerinde halini görmek beni kahrediyordu.

Bekir çamaşırları toplarken dayanamadım:

"Bekir, beş aylık köpek nasıl koşar biliyor musun? Kont'u çimende koşturdun mu hiç?"

"Bu çıkmıyor."

"Nasıl çıkmıyor, hani tasmaı kayış?"

"Hepsi var, yürümüyor bu."

"Dünyanın bütün köpekleri tasmayla gezmeyi öğreniyorlar da bir seninki mi huysuz!"

"Denedim, yürümez bu çok inatçı."

"Sabırlı olsan! Diyelim henüz alışmadı, al kucasına biraz Fındıklı Parkına götür, istersen ben götüreyim, niye köpek sahiplendin anlamıyorum ki, sevmiyorsan bırak özgür olsun, birine ver."

"Sevmez miyim ağbi ayıbettin, biraz büyüsün çıkartacağım, şimdi kaçır."

"Kim kaçıyor yaa hasta etme beni!"

O pazar geceyarısını az geçe içerden yine Kont'un canhıraş feryatları yükseldi. Doksan saniye gibi uzun bir süre. Balkon korkuluğunu, dişlerimi sıkıp bekliyordum. Tanrım diyordum, karnına mı basıyor, iğne mi batırıyor, tecavüz mü ediyorlar? Ertesi gün yine aynı dehşet. Telefona sarıldım:

"Evet yolladım mektubu. Demek değişen bişey yok. Telefonla görüşebilmek isterdim."

"Az önce rehberde buldum, ama hanımla konuşmanızı rica ediyorum, köpeğe şefkatli davrandığını gördüm. Adı Gül."

"Verin numarayı. Beni yarım saat sonra arar mısınız?"

Yarım saat sonra: "Hanım önce şaşırdı. Ga-

yet kibar biri. Kadıköy yakasından aradığımı duyunca iyice şaşırdı. Komşuların şikâyetinin ne olduğunu, köpeğin gürültüsünden değil, kiracının ettiği eziyetlerden şikâyetçi olduklarını vurguladım ve yeni bir şikâyet durumunda olayı gazetelere yansıta-cağımı, daha sert çarelere başvuracağımı bildirdim. Köpeği çok sevdiklerini söyleyip uyarılarım için teşekkür etti. Umarım etkili olur."

"Ben de size teşekkür ederim Suna hanım."

Telefonu kapatmamla Kont'un çığlıklarına doğru koşmam bir oldu; bu defa sesi normal çıkıyor, üstelik yankılanıyordu. Galiba korkudandı bağırması. Yankıdan ve sesinin zemine doğru uzaklaşmasından sahneyi görür gibi olmuştum: herhalde Bekir Kont'u ensesinden nefretle kaldırıp merdivenleri

iniyordu. On dakika sonra o arsaya baktığımda yanılmamış olduğumu anladım. Kont orada onbeş gün kadar kaldı. Hayatı renklenmişti: çocuklar, köpekler, yeni kokular, yarışlar, arabalara dayılanma, hatta birinin bisikletinin önüne yerleşmiş turlarken bile gördüm.

Bir gece ordan geçerken uyuduğu yere bi göz attım, yoktu. Ertesi gün çocuklar "üç gündür yok" dediler. Çocuklar böyle durumlarda bişey uydururlar, aralarından biri biliyormuş havalara girer, öyle de olmadı. Birkaç gün yokladım onları, bilen yoktu.

Kont, Maçka Palas'ın bir salonundaki antika koltukta şımartılıyor olabilir, çöplerden çöpleniyo olabilir, belediye tarafından gebertilmiş olabilir, canı yanmasın da...Karşı terasta henüz yeni bir köpek yok.

Veterinere Soralım

Veteriner hekim İlhan Gökgöl, bu kez bize sık yöneltilen sorulardan bazılarını yanıtladı.

Çatı katında oturuyoruz. Evde iki yavrusuyla yaşayan bir kedimiz var. kedimiz aşılı, ancak 2.5 aylık yavrular henüz aşılanmadı. Damdan gelen Haydut isimli bir kediyi de bir yıldır besliyoruz. Çok ürkek olduğu için bize fazla yaklaşmıyor. Bu nedenle onu aşılatmamız inikası gibi gözüküyor. Yavrlara zararı olur mu? Aynı kaptan yemek yemeklerinde bir sakınca var mı?

Damdan gelen kediyi kesinlikle kendi kedilerinizden ayrı bir yerde tutmanız gerek. Aşılı olmadığından paraziter hastalıklar başta olmak üzere, türlü hastalıklar taşıyabilir. Haydut aşılanırsa bile tekrar hastalık kapabilir. Kendisinde görülme bile, taşıyıcı olabilir. Bu nedenle aynı kaptan yemek yemekleri sakıncalıdır. Ayrıca, yavrular 2.5 aylık olduğuna göre bir an önce gerekli aşıları yapılmalıdır.

Kedimiz yatağımızda, bizimle birlikte uyumak istiyor. Eğer yanımıza almaz-

sak, kapıya çişini yapıyor. Onu yatağı-mıza almamız doğru mu?

Kediniz protesto amacıyla çişini yapıyor ve bu da yanlış yetiştirmeden kaynaklanmaktadır. Kedinizin yatağınızda uyumasının çeşitli sakıncaları olabilir. Uyku anında ağzınıza ya da burnunuza yakın bir yerde bulunursa, solunum yoluyla tüy yutabilirsiniz. Uyku anında vücut savunması düştüğünden uzun vadede kiste ya da alerjiye neden olur. Özellikle çocuklarda henüz gelişim tamamlanmadığı için daha da tehlikelidir. Bunun yanı sıra, uyurken herhangi ters bir hareketle siz kedinize ya da kediniz size istemeden zarar verebilir. Kedilerin, tıpkı çocuklar gibi uyku yerlerini ve zamanlarını bilmeleri gerekir.

Kedileri çok seviyorum ama kedi tüyü bende alerji yapıyor. Çaresi var mı?

Kedi tüyünün üzerindeki proteinler alerjiye neden olabilir. Çapa Tıp Fakültesinin alerji kürsüsünde alerji testi yaptırabilirsiniz.

Fotoğraflar: Najla O.Kurdoğlu

Hoşgeldin Kedicik!

Ve işte karşınızdalar. En fazla üç yavru mu bekliyordunuz? Anne kediniz beş tane emziriyor! Parmak kadar olan bu minik yavru bir kaç haftaya kalmadan kendi başlarının çaresine bakmaya hazır birer küçük canavar olacaklar. Biraz bilgi ve özenle bakımlarını kolayca üstlenebilirsiniz. Gelin, yavru kedi dünyasını birlikte tanıyalım.

Yeni Doğan Kedi

Yeni doğan kedi yavrusu yaklaşık 11-15 cm uzunluğunda ve 70-130 gr. ağırlığındadır. Doğduğunda yavru kedinin gözleri kapalı ve kulakları arkaya yapışık olduğundan, ne görebilir ne de işitebilir. Ayrıca, yürüyemediği için de hayatta kalabilmek için, tamamen annesine bağımlıdır.

Ancak sekiz hafta sonunda kendi yaşamını sürdürebilecek duruma gelir. İlk ilerleme 5-10 günlük olup gözlerini araladığında gerçekleşir. Gözleri ancak 8-20 gün sonra tamamen açılır ve genellikle mavi-gri renktedir. 12 haftalık olduğunda, göz rengi değişmeye başlar. 16-20 günlük iken yavru kedi 'emeklemeye' başlar. 3-4 haftalık olduğunda ise katı yiyecek yemeye başlar, ancak 8 haftalıkken süttten kesilir.

İlk Haftalar

Dişi kedi, yavrularına bakmayı içgüdüsel olarak bilir. İlk kez anne olan bir kedi bile hiç yardım almadan yavrularına bakabilir. Anne kedinin bakım açısından yavrularına gösterdiği özen öyle mükemmeldir ki onun yerini biz

Doğduğunda yavru kedinin gözleri kapalı ve kulakları arkaya yapışık olduğundan, ne görebilir ne de işitebilir.

insanlar kolay kolay tutamayız. Anne kedi yavrularını besler, temizler, korur ve zamanla kendi başlarının çaresine bakmayı öğretir.

Doğumdan bir kaç gün sonra anne kedi yavrularının yerini değiştirmeye kalkışabilir. Bu aslında sokakta ve doğal şartlarda yırtıcı hayvanlardan içgüdüsel bir korunma yöntemidir. Anne kediniz böyle bir şey yaparsa, kutusunu ve yaygılarını seçtiği yeni yere yerleştirin. Eski yerine götürmeye kalkışmayın; çok huzursuz olabilir.

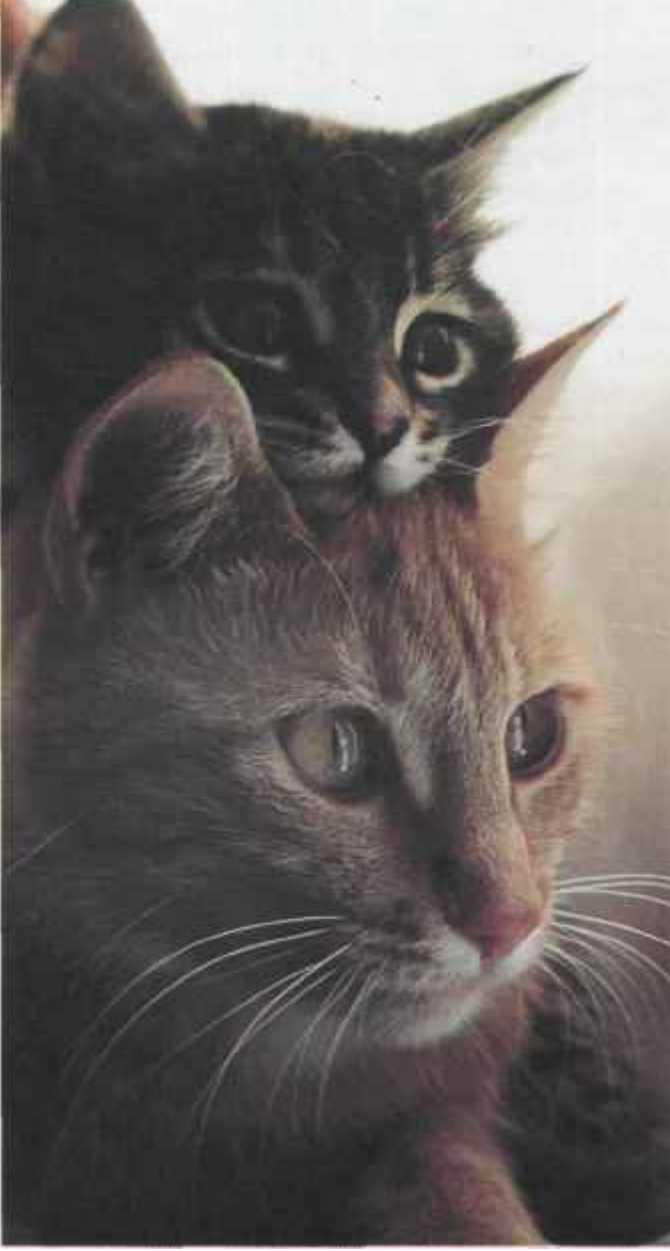
Yeni doğum yapan bir anne kedi, çok iştahlı olur. Yavrularına süt yetiştirmeye çalıştığı için çeşitli ve dengeli bir beslenmeye ihtiyacı vardır. Dolayısıyla ona bol vitamin ve mineral içeren yemekler ikram edin. Öğün sayısını ve miktarını artırın. Eğer yavrular huzursuz görünüyolar, sürekli ağlıyorlarsa ve meme emerken hizaya girmiyorlarsa, o zaman anne kedinin sütünde bir problem var demektir. Yavru kediler meme emerken, ön patileriyle annenin göbeğine bastırırlar ve böylece onu sütü salması için uyarmış olurlar. Bazen anne kedinin sütü gelmez. Bunun nedeni meme tıkanmaları, stres, deneyimsizlik veya hormonal bir sorun olabilir. Böyle bir durumda veterinerine danışmak gerekir. Gerekli hormon tedavisi

yapıldıktan sonra, sorun ortadan kalkacaktır. Çok ender durumlarda yavru kedide, yarık damak gibi doğuştan gelen bir rahatsızlık olabilir. Dolayısıyla sütü emebilmesi olanaksızdır. Veterineriniz onu gerekli şekilde tedavi edecek ve yavrunun yaşamasını sağlayacaktır.

Bazen, kediniz ihmalkâr bir anne olabilir, çeşitli nedenlerden dolayı kaçabilir, sütü yetmeyebilir veya ölebilir. Böyle bir durumda yavruların yaşamı ciddi bir tehlikeye gireceğinden hemen harekete geçmeli. Yapabileceğiniz iki şey vardır. Ya yavrulara bir süt annesi bulacaksınız ya da kendiniz biberonla süt vereceksiniz. Süt annesi olabilecek bir kedi bulmak için hemen işe koyulun. Kedi sahibi arkadaşlarınız, petshop'lar veya veterinerler size bu konuda yardımcı olabilirler. Yeni doğum yapmış ve henüz yavrularıyla sıkı bir bağ geliştirmemiş bir kedi bulduktan sonra yavruları ona götürün. Kolay kabul etmesi için de yavrulara biraz tereyağı sürün. Yeni anne adayı, onları yalar yalamaz, yetim yavruları hemen kendisininmiş gibi benimseyecektir. Yeterli miktarda süt alıp almadıklarını kontrol etmek için düzenli aralıklarla yavruların kilosuna bakmak gerekir. Örneğin, 15 günlük bir yavru kedinin ortalama kilosu 175-335 gram, 35

Yavrularına süt yetiştirmeye çalıştığı için anne kedinizin çeşitli ve dengeli bir beslenmeye ihtiyacı vardır. Dolayısıyla ona bol vitamin ve mineral içeren yemekler ikram edin.

günlük yavrununki 290-620 gram, 50 günlük bir yavrunun ortalama kilosu ise 390-880 gram arasında değişir.

Biberonla Beslenme

Süt annesi bulamazsanız yavruları biberonla veya damlalıkla beslemek mümkün. Colostrum denilen annenin ilk sütünü vermek, yavruları hastalıktan korumak açısından çok önemlidir. Başka bir anne kediden bunu sağlamak mümkün olursa, memesinden sütü sağıp yavrulara günde birkaç damla vermek ye-

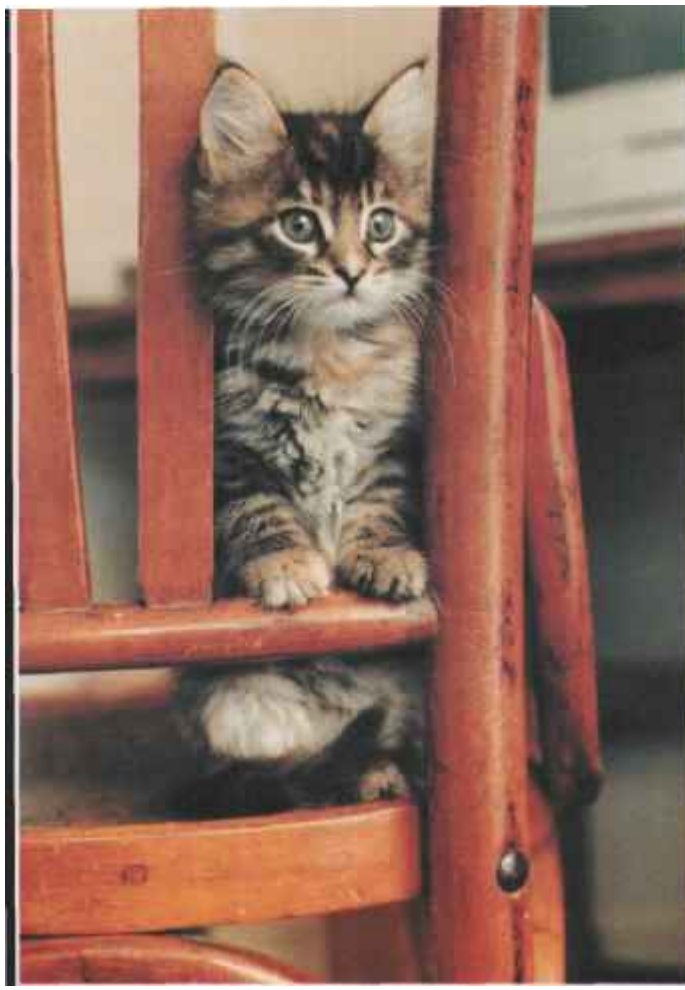
terli olacaktır. Kedi sütü insan ve inek sütüne oranla protein ve yağ açısından daha zengindir. Ayrıca şeker miktarı çok daha azdır. Dolayısıyla, saf inek veya keçi sütü yavru kediler için besin açısından yeterli değildir. Bunun yerine, insan yavruları için hazırlanmış süt tozuna su katarak, yavru kedileri besleyebilirsiniz. Kullanacağınız biberonun veya damlalığın temiz ve mikroptan arındırılmış olmasına dikkat edilmeli (yine bebek biberonlarında kullanılan steril edici ürünler kullanılabilir). Ayrıca, vereceğiniz süt takriben vücut ısısında (38°C) olmalı. Süt tozunu sıcak suyla karıştırın, sonra da soğumaya bırakın. Sütü vermeden önce ısını bileğinize bir kaç damla damlatarak kontrol edin.

Yavru kediye yavaşça boynundan tutun ve kaldırın, emziği ağzına koyun. Acele etmeyin, yoksa yavru korkabilir. Biberonu sıkmadan mamanın kendiliğinden yavrunun çekme gücü ile akmasını sağlayın. Aksi takdirde, çok fazla mama yüzünden yavru boğulabilir.

Bir hafta boyunca yavru kediye 2 saat arayla 3-6 ml süt verin. İkinci haftada, gündüz iki saatte bir, gece ise 4 saatte bir 6-8 ml, üçüncü haftada ise süt miktarını 8-10 ml'ye çıkarıp yine gündüz iki saatte bir, geceleri de bir defa olmak üzere besleyin.

Süt verdikten sonra yavru kedinin çişini ve kakasını yapması için uyarılması gerekir. Bunu sağlamak için ise, ılık suya batırılmış bir pamukla anal bölgesini silin. Diğer taraftan göbeğine parmaklarınızla yavaşça masaj yapabilirsiniz. Kuyruğun altındaki bölgenin temiz ve kuru kalmasını sağlayın. Yumuşak, kuru ve temiz bir bez kullanın.

Yavruları sıcak ve temiz bir kutuya yerleştirin. Sıcak bir su şişesini veya sıcak bir su torbasını yünlü bir beze sarıp yanlarına koyun. Böylece, etrafına yerleşip anne sıcaklığının hasretini giderebilirler. Kutunun ısısı ilk iki hafta için 25-30°C olmalıdır. Yavru kedinin vücut ısısını 38-39°C arasında muhafaza etmek gerekir. Vücut ısısının düşmesi kediye şoka sokarak ölümüne neden olabilir. Kutuya ayrıca kırmızı ışık yerleştirerek, kutunun ısınmasını sağlayabilirsiniz. Daha sonra yavaş yavaş bunu 20°C'ye indirebilirsiniz.

Yavru Kedinin Gelişimi

Aynı batından olsalar bile, her bir yavrunun gelişmesi farklı olur. Bazıları çok çabuk bağımsızlaşırken, bazılarının anne kediye bağımlılığı daha uzun sürer. Genellikle en küçük yavru en zayıfı olur. Aşağıda verilen sayılar ortalama bir yavru kedi için geçerlidir:

Görüş

Gözlerin açılması:
8-20 günlük

Kalıcı göz rengi :
12 haftalık

Hareket

Emekleme :
16-20 günlük

Yürüme:
21-25 günlük

Koşma:
4-5 haftalık

Sütten Kesilme

Katı yemek:
3-4 haftalık

Tamamen süttten
kesilme:
8 haftalık

Dişler

Süt dişleri:
8 haftalık

Kalıcı dişlerin çık-
ması:
12-18 haftalık

Tuvalet Eğitimi

Başlaması:
3-4 haftalık

Öğrenme

Yalanma:
4-5 haftalık

Oyuna başlama:
4-5 haftalık

Avlanma taliminin
başlaması:
6-8 haftalık

Veteriner Bakımı

Birinci aşı:
9 haftalık

İkinci aşı:
12 haftalık

Kısırlaştırma:
16 haftalık
(Dişi kedi)

36 haftalık
(Erkek kedi)

Yuvasından Uçma

Annesinden en er-
ken ayrılma yaşı:
6-8 haftalık

Annesinden
tamamen bağımsız
olma yaşı:
6 aylık

Yavru kedilerin ilk haftaları oldukça kritiktir. Anneleri sağlıklı ve onlara bakabiliyorsa, telaşlanacak bir şey yoktur. Asıl üçüncü haftada sizin yavrulara göstereceğiniz ihtimam çok büyük bir önem taşır. Yavru kediler üçüncü haftalarında katı yiyecek yemeye başlarlar. Önce ılık süt, peynir, yoğurt ve yumurta, sonra, sekiz haftalık olana dek az miktarda ve küçük parçalara ayrılmış, iyi pişmiş et vermeye başlayabilirsiniz. Günde dört öğünle başlayıp sekizinci haftada günde iki veya üç öğüne indirin. Büyüdükten sonra, bazı yemeklere burun kıvrıp yemek seçmesini istemiyorsanız, bu ilk haftalarda besinlerin çeşitli ve dengeli olmasına özen gösterin.

Yavru kediler zayıf ve korumasız konumlarından çok kısa bir süre içinde, tamamen bağımsız ve kendi başının çaresine bakabilecek duruma terfi ederler. Gittikçe çeviklikleri artar, oyun oynarlar ve avlanmaya başlarlar. Evin dışına çıkabilen anne kediler üç-dört haftalık yavrularına av getirirler. Bunun amacı yavrularına nasıl öldüreceklerini göstererek öğretmektir.

Önceleri ölü avını getirip yavrularının önünde yer, daha sonra yemeleri için bırakır ve en son aşamada canlı avını öldürmeleri için geti-

A n n e l i k

Başlangıçta anne kediler kendi yavrusu olmayan kediyi kabul eder ve kendi yavrusuymuş gibi ona bakar. Ama zaman geçtikçe anne kedinin yavrularıyla özel bir bağı oluşur. Bu bağ oluşuktan sonra anne kedi kolay kolay başka bir yavru kediyi kabul etmez. Daha sonra, yavru kediler süttten kesilince ve kendi başlarının çarelerine bakmayı öğrenince bu bağ zayıflar ve anne kedi başka kedilere nasıl davranıyorsa büyümüş yavrularına da aynı şekilde davranır.

yaparlar. Tabii, bunu aşırıya götürmezler ve birlikte çok iyi vakit geçirirler. Oyunun başka bir yararı da kediler arasındaki sosyal bağları pekiştirmesidir. Gelişmeleri sırasında diğer kedilerle oynamamış yavru genellikle asosyal ve nevroitik olur. Burada isim vermek istemiyoruz ama yukarıda sözü geçen semptomları gösteren yakından tanıdığımız kediler var! Aşılarını yaptırmadan önce yavru kedileri evin dışına çıkarmayın. Aşılarla dokuz haftalık olduklarında başlamalısınız. Mümkün olabildiğince anne kedinin diğer erkek kedilerle bir-

likte olmalarını engelleyin. Yavrularına süt verirken kızgınlık gösterip tekrar hamile kalırsa, bu hem anne kedinin hem de yavruların sağlığı açısından sakıncalı olabilir. Yavrular üç aydan sonra memeden kesilir ama hâlâ süt emmeye ısrarlı gözükürlerse, bunu engellemeye çalışın. Çünkü anne kedi zayıflar ve yorulur. Meme uçlarına yavruların hoşuna gitmeyen acılı bir jel sürebilir veya kokusundan rahatsız oldukları ve zehirli olmayan bir sprey sıkabilirsiniz.

Yavru kediler ayrıca oyun oynamaya bayılırlar. Saldırma, kendini savunma, kovalama, köşeye sıkıştırma, pusu kurma ve öldürme gibi tekniklerin sürekli provasını

likte olmalarını engelleyin. Yavrularına süt verirken kızgınlık gösterip tekrar hamile kalırsa, bu hem anne kedinin hem de yavruların sağlığı açısından sakıncalı olabilir. Yavrular üç aydan sonra memeden kesilir ama hâlâ süt emmeye ısrarlı gözükürlerse, bunu engellemeye çalışın. Çünkü anne kedi zayıflar ve yorulur. Meme uçlarına yavruların hoşuna gitmeyen acılı bir jel sürebilir veya kokusundan rahatsız oldukları ve zehirli olmayan bir sprey sıkabilirsiniz.

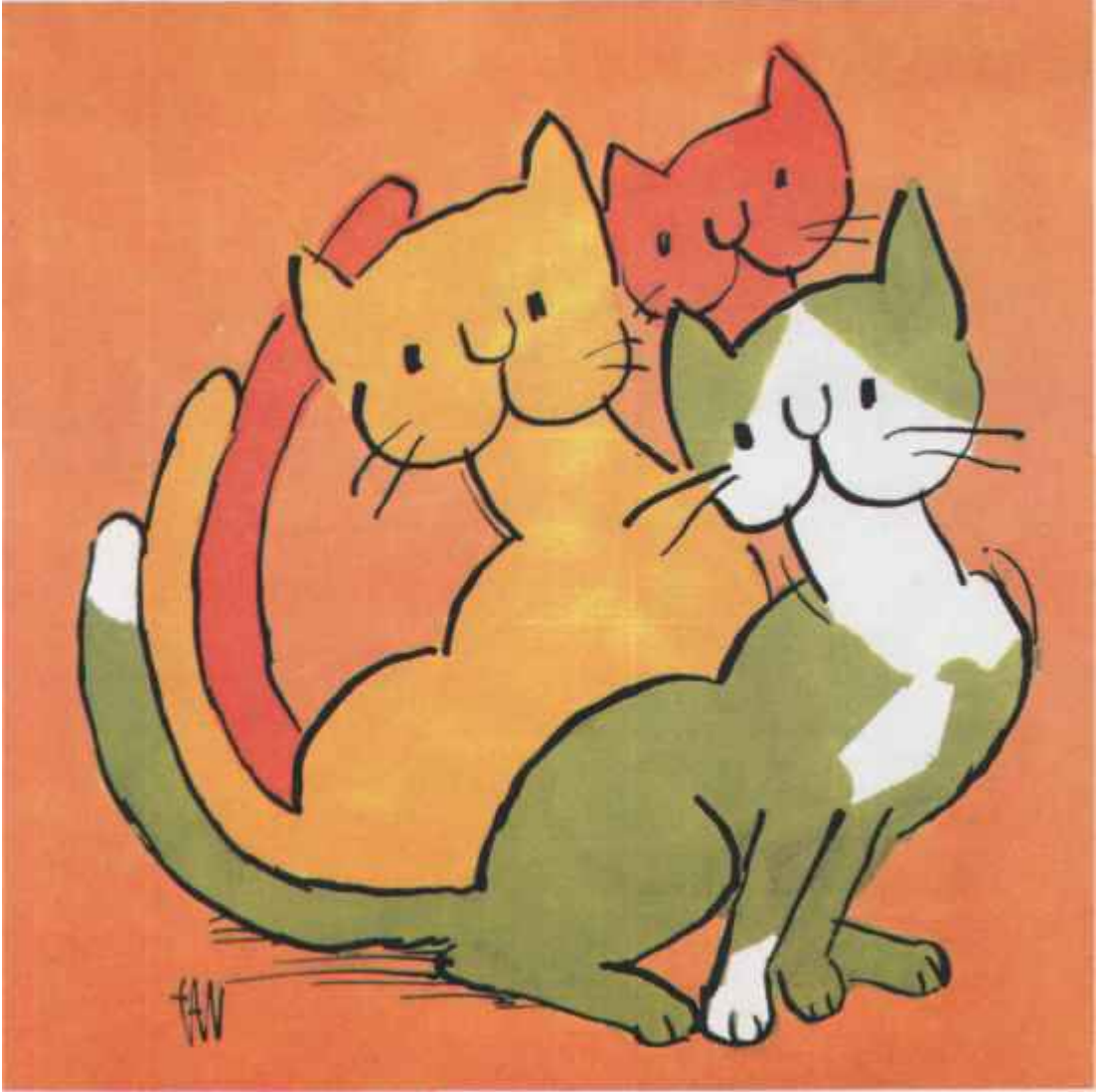
Ayrılma Vakti

Yavrularla geçireceğiniz ilk haftalar hayatınızın en renkli günleri olacaktır. Fakat onlara yavaş yavaş mutlu olabilecekleri bir yuva bulmanız gerekecektir. Bunun için size küçük bir kampanya düzenlemenizi öneriyoruz. Bol bol fotoğraflarını çekip yanınızda taşıyın. Herkese gösterin. Onların ne kadar akıllı ve şirin olduklarını her fırsatta tekrarlayın. Kedisi olmayan arkadaşlarınızı eve çağırın. "Aa, bu sana âşık oldu galiba!", "Bak nasıl da senin peşinden geliyor!", "Bu minik senin kucağına çok yakıştı!" gibi sözlerle ikna etme yeteneklerinizi kullanın ve geliştirin. Çok işe yarayacaktır, bize inanın!

Yavrular üç aydan sonra memeden kesilir. Hâlâ süt emmeye ısrarlı gözükürlerse, bunu engellemeye çalışın. Çünkü anne kedi zayıflar ve yorulur.

Kedilere Ad Koymak

Kedilere Ad Koymak epeyce zorlu iştir

Benzemez hafif tatil eğlencelerinize;

Elbette keçileri kaçırdığım sanılabilir

Bir kedinin ÜÇ DEĞİŞİK' ADI olmalı dediğimde.

Her şeyden önce evde kullanılan gündelik adlar var,

Örneğin Pisipisi, Pofuduk, Paspal ya da Pelte,

Sonra. Çalçene, Çapulcu, Çapkın ya da Çakır

Akla yatkın sıradan adlar hepsi de.

Daha süslü adlar da var hoş gelecek kulağınıza,

Bazısı bey'fendilere yaraşır, bazısı han'fendilere:

Örneğin Paşa, Pompiş, Prenses, Alaca -

Akla yatkın, sıradan adlar hepsi de.

Ama bakın, her kedi özel bir ada gerek duyar,

Depdeğişik, çok onurlu bir adı olsun ister,

Yoksa kuyruğunu nasıl olur da dik tutar,

Nasıl yayar bıyıklarını iki yana, nasıl öyle kurumlu gezer?

Bir alay bulabilirim size bu tür adlardan

Örneğin Posbıyık, Kıkuyruk ya da Yumurcak,

Sonra Mırcıbaşı ya da isterseniz Azman -

Dünyada tek bir kediye nasip olacak.

Geriye hepsinin üstünde, ötesinde tek bir ad kalır,

Bu da aklınızın ucundan bile geçmez;

İnsanların çoğu bu adı ararken bunalır -

Oysa KEDİNİN KENDİSİ TANIR onu, hiç ele vermez.

Bazen kedinizi derin düşünceler içinde yakalarsınız,

Her zaman aynıdır bunun nedeni de, bakın:

Vecd içinde derin düşüncelere daldığını anlarsınız

Çok derin, çok derin düşüncelere, üzerinde anlamının:

Alınmayan ağza alınamayan

Ağzaalınalınamayan

Çok derin anlamlar yüklü, gizemi çözilemeyen tek Ad'ın.

Pandaların Serüveni

Pandaların yaşamı türlü güçlüklerle dolu. Bugün dünyamızda en iyimser tahminle 600 ile 1000 arasında panda yaşıyor.

Hepimiz pandaların hüznü yaşam öyküsünü büyük bir ilgiyle izliyor, sonunu merakla bekliyoruz. Acaba bu sevimli kahramanlarımız mutluluğu yakalayıp çoluk çocuğa mı karışacaklar, yoksa kötü kaderlerine yenik düşüp aramızdan ayrılacak ve anılarımızda siyah beyaz gölgeler halinde biraz gezindikten sonra belleklerimizden uçup gidecekler mi? Heyecanımız giderek artıyor. Şimdi ise pandanın serüvenini başından beri izlememiş olanlara kısa bir özet sunmak istiyoruz.

Pandaların yaşam serüveni üç milyon yıl önce Himalayalar ve Çin'in doğusu arasındaki yüksek bölgelerde başlar. Çinlilerin pandaya verdikleri adlardan bir tanesi 'Bei-shung', yani beyaz ayı. Bunun nedeni pandaların geçmişte tamamen beyaz tüylerle kaplı oldukları inancı. Eski bir Çin efanesine göre bu pandalar kuş uçmaz ker-

van geçmez dağlık bölgelerde çoban bir kızla birlikte huzur içinde yaşarlarmış. Fakat bir gün bir leopar minik bir panda yavrusunu kapmış ve çoban kız da pandayı leoparın elinden kurtarıırken ölmüş. Çok duygulanan ve üzülen pandalar çoban kız için özel bir cenaze töreni düzenlemeye karar vermişler. Pandalar törende o kadar çok ağlamışlar ki gözlerinden vücutlarına akan gözyaşları siyah lekelerle, çoban kızın vücudu da pandanın vahşi doğayla mücadelesini simgeleyen bir dağa dönüşmüştü.

Pandaların yaşamı türlü güçlüklerle dolu. Bugün dünyamızda en iyimser tahminle 600 ile 1000 arasında panda yaşıyor. Panda nüfusunun azalmasının iki ana nedeni var. Birincisi doğal koşulların elverişsizliği. Pandalar genellikle denizden 2000 metre yükseklerde sık bambu kamışlarıyla kaplı dağlık alanlarda yaşıyorlar. Bambu kamışları ile pandalar arasında hayati bir bağ var. Herşeyden önce bambu ormanları yalnızlığı seven pandalara güvenli bir ortam sağlıyor. Ayrıca, yılın on iki ayı yeşil ve taze kalabilen bambu yaprakları pandaların neredeyse tek besin kaynağı. Aslında panda sindirim yapısı itibarıyla etobur bir hayvan. Ne yazık ki doğada çok yavaş hareket eden pandanın zaten az bulunan et kaynakla-

rına ulaşabilmesi hemen hemen olanaksız. Dolayısıyla pandalar kendilerine gerekli gıdayı temin etmek için bambu yapraklarına mahkûm. Ama bambu kamışları ile panda arasındaki ilişki de hayli çetin. Evrimi boyunca pandanın çene kasları ve diş yapısı bambuyu öğütememesine yardımcı olacak şekilde değişmiş olmasına rağmen sindirim sistemi aynı uyumu gösterememiş. Dolayısıyla, hâlâ etobur bir hayva-

Leyla
Tiryakioğlu

nın sindirim sistemine sahip olan panda, tükettiği bambu yapraklarının çok küçük bir bölümünü hazmedebiliyor. Bunun sonucu olarak da pandanın kendisine gerekli gıdayı sağlayabilmesi için günde 650 bambu kamışı yemesi gerek. Bu arada pandalar için bu kadar önemli olan bambu kamışlarının doğada kolay yetişmediğini belirtmekte fayda var. Bambu kamışları cinslerine göre 40-120 yıllık dönemlerde çiçek açıp tohumlarını döktükten sonra topluca ölüyorlar. Yeni bambu kamışlarının yetişmesi için de en az 7-10 yıl geçmesi gerekiyor. Böyle bir doğal afetin pandalar üzerindeki etkisi ise belli: Açlık. Örneğin 1970'li yıllarda Kuzey Sezu'an'daki bambu kamışlarının topluca yok olmaları sonucu en az 138 pandanın açlıktan öldüğü saptanmış.

Panda nüfusunun azalmasına neden olan diğer bir doğal engel de pandaların yalnız yaşayan hayvanlar olarak kendilerine kolayca eş bulamamaları. Dolayısıyla pandalar ancak iki üç yılda bir çiftleşebiliyor. Ayrıca, her çiftleşme de başarıyla sonuçlanmıyor. Bir başka sorun da bugün belli bölgelerde yaşayan pandaların kendi bölgeleri dışında yaşayan pandalarla çiftleşme şanslarının pek olmaması ve bu nedenle kendi bölgelerinde yaşayan pandalarla bir çeşit akraba evliliği yapmak zorunda kalmaları. Bunun sonucu olarak da bir takım genetik hatalar ve hastalıklar kuşaktan kuşağa aktarılabilir ve o bölgede dünyaya gelen yavru pandaların yaşama şansı azalıyor.

Doğal koşulların elverişsizliği dışında pandanın neredeyse yok olmasına yol açan diğer ana neden ise insanlar. İnsanlar önce avlayarak yok etmeye başladılar pandayı. Aslında 130 yıl öncesine kadar Batı dünyası pandanın varlığından habersizdi. Ancak 1870 yılında Tibet bölgesindeki bitki ve hayvan türlerini inceleyen Fransız papaz ve doğa bilimcisi Armand David'in bir avcının evinde gördüğü esrarengiz hayvan postu hakkındaki yazısı zengin beyaz avcılarını ve özellikle Amerika'daki kimi müze sahiplerinin ilgisini çeker. Armand David'in kaba tüylü, genelde beyaz ama gözleri, kulakları ve bacakları siyah, ayağı benzeyen bir hayvan olarak betimlediği pandayı yakalamak için 1920'li ve 30'lu yıllarda Avrupa ve Amerika'dan sayısız avcı gelir. Bu yıllarda kaç tane panda öldürüldüğü bilinmiyor ama

resmi kayıtlara göre panda öldüren ilk beyaz avcılar eski ABD cumhurbaşkanı Theodore (Teddy) Roosevelt'in oğulları.

Bugün Çin'de koruma altında olan pandaları avlamak yasak. Panda avlayana iki yıl hapis cezası veriliyor. Ne var ki alınan bütün önlemlere rağmen pandalar kimi zaman kaçak avcılarının misk geyiği yakalamak için hazırladıkları tuzaklara kurban gidebiliyorlar. Avlanma dışında pandaların yaşamını tehdit eden insana bağlı ikinci faktör ise insanların doğaya verdiği tahribat. Özellikle 1940'lı yıllarda Çin'in güneybatısına doğru başlayan insan göçü ve bunun sonucu olarak tarım alanı, kereste ve yakacak elde etmek amacıyla bambu ormanlarının ve bambunun yetişmesi için gerekli olan bitki örtüsünün her gün biraz daha yok edilmesi, pandaların doğada yaşamlarını sürdürmelerini güçleştirdi. Giderek artan insan nüfusu ve bozulan denge yüzünden doğada yaşayan panda hiç kalmadı gibi. Bugün pandalar sadece dünyanın sayılı hayvanat bahçelerinde ve sayısı onikiye ulaşmış olan panda araştırma merkezlerinde yaşıyor.

Batı dünyası canlı pandayla ilk kez 1936 yılında San Francisco Limanı'nda karşılaştı. Su-Lin

Bugün Çin'de koruma altında olan pandaları avlamak yasak. Panda avlayana iki yıl hapis cezası veriliyor.

adı verilen bu yavru pandanın nasıl bulundu-
ğu pek bilinmiyor. Pandayı dünyaya tanıtan
New York'lu modacı Ruth Harkness Su-Lin'i
bir bambu ormanında bulduğunu söylemesi-
ne rağmen, başkaları onun pandayı başka bir
avcıdan çaldığını ve 20 dolar rüşvet karşılığın-
da köpek süsü vererek ülke dışına kaçırdığını
söyler. Brookfield Chicago Hayvanat Bahçesi
Su-Lin'in bakımını üstlenir. Su-Lin'e eş olarak
getirilen Mei-Lei ile çiftleşme çabaları ise ba-
şarısızlıkla sonuçlanır. Kısa bir süre sonra Su-
Lin boğazına kaçan bir kıymık yüzünden ölür.
Ölümünden sonra dişi olduğu sanılan Su-
Lin'in aslında erkek olduğu anlaşılır.

Pandaları korumak ve çoğalmalarını sağlamak
için bugüne kadar Çin'de 12 tane panda araş-
tırma merkezi kuruldu. Bu araştırma merkez-
leri Çin Hükümeti ve Dünya Doğal Hayatı Ko-
ruma Derneği (WWF) tarafından finanse edili-
yor. Panda araştırma merkezleri arasında en
önemlisi olan Wolong Panda Araştırma Mer-
kezi'nde yaklaşık 100 panda var. Wolong Pan-
da Araştırma Merkezi'nin asıl kuruluş amacı
pandaların cinsel davranış biçimlerini incele-
mek ve çoğalmaları için gerekli koşulları sağ-
lamak. Örneğin, çiftleşmeye hazır dişi panda-
ya hemen bir erkek panda bulunuyor. Eğer
çiftleşme başarısızlıkla sonuçlanırsa yapay

döllenme yapılıyor. Bunun yanısıra pandala-
rın doğadaki davranış biçimleri de araştırılı-
yor. Bunun için Wolong'da yaşayan pandala-
rın boyunlarında içine verici yerleştirilmiş tas-
malar var. Tasmalardan gelen sinyaller düzen-
li olarak kaydediliyor ve pandaların yaşı-
mı hakkında daha detaylı bilgi edinilebiliyor. Ay-
rıca Wolong'da bir ekip pandaların sevebile-
ceği ama daha dayanıklı bambu tipleri üret-
meye çalışıyor.

Bütün hayvanat bahçeleri ve panda araştırma
merkezlerinin arzusu, panda nüfusu belli bir
seviyeye geldikten sonra onları tekrar doğaya
salmak. Fakat doğal koşullar altında bile do-
ğum oranının düşüklüğü ve yavru panda
ölümlerinin sıklığı göz önünde bulundurula-
cak olursa tutsak pandaların üremelerinin ne
kadar güç bir iş olduğu görülür. Örneğin
1972'de Richard Nixon'a Çin seyahati sırasın-
da hediye edilen Jing-Jing ve Mei-Ling'in iki
çiftleşme denemesi başarısızlıkla sonuçlandı.
1983'te Ling-Ling'in çiftleşmeden beş ay sonra
dünyaya getirdiği yavru panda ana rahminde
kaptığı bir enfeksiyon sonucu doğumdan iki
saat sonra öldü. Çin'deki hayvanat bahçelerin-
de doğan 51 yavru pandanın ancak 19 tanesi
2 aydan fazla yaşayabildi. Fakat gene de başa-
rılı doğumlar olmadı değil. İlk başarılı doğum
1963 yılında Pekin Hayvanat Bahçesi'nde ger-
çekleşti. Başka hayvanat bahçelerinde ve pan-
da araştırma merkezlerinde de yavru pandalar
dünyaya geldi. Ama gene de sayıları pandaları
kurtarmaya yetecek gibi değil.

Uzmanlar pandaları kurtarmak için bazı ön-
lemlerin alınması gerektiğini vurguluyorlar.
Bunlardan en önemlileri bambu ormanlarının
çoğaltılması, bambu teleflerinde pandanın yi-
yecek bulabileceği yedek bambu ormanları-
nın yetiştirilmesi ve hayvanat bahçeleri ile
panda araştırma merkezlerinde iyi düzenlen-
miş bir çiftleşme programı yapılması.

Anlaşılan sevimli pandalarımızın işi bir hayli
zor, ancak yine de ümitsiz değil. Biraz destek,
sevgi ve sabırla bu serüvenin sonu bize göre
iyi bitecek. İyi pandalar mutluluklarına kavu-
şacak, kötü insanlar da yaptıkları hatayı anla-
yıp kendilerini panda ve diğer soyu tüken-
mekte olan canlıları korumaya adanacaklar.

**Pandaları koru-
mak ve çoğal-
malarını sağla-
mak için bugü-
ne kadar Çin'de
12 tane panda
araştırma mer-
kezi kuruldu.**

Paşa'nın Öyküsü

İnsanlar gibi kedinin de, köpeğin de şanslı doğup, şanslı öleni var. Kedinin de, köpeğin de şanssız doğup, şanssız öleni var. Bu bir küçük Cocker'in öyküsü!

Adı Paşa, cinsi Cocker, cinsiyeti erkek, yaşı 6.5 aylık, rengi kızıl. Özellikleri: Çok hareketli, çok hızlı, çok akıllı, çok sevecen, biraz inatçı. Kulaklarıyla yerleri süpüren, mimikleriyle, bakışlarıyla konuşan, herkesi seven, öpen bir yavru köpek. Kısaca çok sevecen, çok sevilen, ateş gibi, fırtına gibi esen kızıl bir sevgi yeli!

Anası babası kimdir, bilinmez! Polonya'dan Türkiye'ye seyahati hangi koşullarda geçti bilinmez!

Lüks bir caddede, şık bir "Hayvan Evi" nin kafesinde kendini bulup, dolup taşan alıcılara, çocuklara tellerin ardından iki gün bakıyor o anlamlı gözleriyle, başını dayamış yere, kaldırmadan. Tabelası: Safkan Cocker, avcı, 2 aylık.

İkinci günün akşamı, soğuk, güneşli bir gün ocak sonu bir kadın giriyor o mağazaya. Bakışlarıyla ağlamaklı ikisi de... Ve ertesi gün köle ticareti gibi paraların sayılıp döküldüğü, alış veriş ortamından kopup, sıcak bir evde çingıraklı, fiyonklu sepetin içinde, beyaz battaniyenin yumuşaklığında, sıcak kucaklarda, göğüslerde, nefeslerde, yataklarda buluyor kendini. Oynuyor, sıçırıyor, atlıyor, üç kişilik bir ailenin dördüncü kişisi. O mutlu, herkes mutlu. 16 yıl köpekli yaşamdan sonra, köpeklerini doğal bir ölümle yitiren, "Bir daha asla! Köpek acısına dayanılmaz" diyen aile mutlu! Yeni bir çocuk, yeni bir can, yeni bir sevgi.

Öyküler anlatılıyor ona, sevgi çığlıkları, öpücükler, hiplamalar, sıçramalar, bu ne coşku!

Yeni evinde birinci gün sağlık kontrolüne gidiyor. Önce bir hastane, sonra bir özel doktor. Şık bir klinik, genç, bilgili, çok müşterisi olan bir doktor. Muayene yapılıyor. "Paşa sağlam, canlı, turp gibi cins bir yavru köpek." Sıra aşılar geliyor.

Köpeklerde aşilar: Distemper (gençlik), hepatit, parvo (kanlı ishal), leptospirosis (sarılık), rabies (kuduz), parainfluenza (solunum yolu enfeksiyonu). 45 günlük olduktan sonra ilk karma aşısı yapılmalı. 21 gün sonra, araya başka aşı almadan karma aşının 2.'si tekrarlanmalı. 3. ayın sonunda kuduz aşısı yapılmalı ve bu aşilar her yıl tekrarlanmalı. Parazitlere karşı belli aralıklarla şurup, tablet ya da iğne yapılmalı. Her doktora ilk gidişte verilen bilgi bu. Köpek sağlığı ve köpek insan ilişkisi için bu gerekli.

Dilek Tokay

Paşa'ya Polonya'da 45 günlükken parazit iğnesi yapıldı mı bilinmiyor. Bazı ülkeler bu konuda son derece duyarsız. Ülkemizdeki satıcılar, sağlıktan çok parasal konularla ilgilendiklerinden, hayvanların kimlik kartları ve işlenmiş bilgiler yok!

Paşa'ya parazit dökümü için ilk ilacı veriliyor. Helmicide şurup. Solucan (ascaride) ve kılkurdu (oxjurre) gibi bağırsak parazitlerine karşı kullanılan antelmentik ilaç.

Çocuk ve yetişkinlerde de kullanılan, her doktorun ilk verdiği bu şurup günde 1 çay kaşığı olmak üzere 3 gün kullanılıyor. So-

nuç alınmazsa bir hafta arayla tekrar 3 günlük kullanımı tavsiye ediliyor.

Paşa 3. günün sonunda parazit döküyor. Bir hafta aradan sonra, 3 günlük kullanım sonunda yine parazit döküyor. Doktorun yorumu, "%20 köpekte doğumla anneden parazit alınmayabilir. Paşa anneden parazit almamış, temiz, kendisi ve çevresi için hiçbir tehlike yok."

Günler boyu neşe, coşku. Birinci karma, 21 gün sonra ikinci karma, 3 hafta sonra kuduz aşıları... İki ay evdeki yaşantısından sonra 4 aylık Paşa toprağa basıyor. "Yaşasın!" Yeşil-

likler, çimenler, parklar, oyun, koşuşturma, coşku.

İki ay yeşilliklerde, yollarda çocuklara, yaşlılara, gelen geçene sevgi dağıtıyor. Oyun, oyun! masa bacağı, halı püskülü, karyola kenarı, kağıt, kalem, kitap, tuvalet kağıdı, mendil, ayakkabı! Kaçırıyor, yiyor, oynuyor, neşesi, bilinci yerinde, fişek gibi hızlı, sevecen, sokulgan.

Haziran sonlarında bir gün banyo duşundan dökülen damlalarla oynuyor. Sabun baloncuklarını havada kapmaya çalışıyor. Zıplıyor, pür neşe. Yarım saat sonra bir köşede üç kez cikleyip, elleriyle başını oğuşturduktan, idrarını bıraktıktan sonra 30 saniyede yaşama "Elveda".

Olamaz bu kadar çabuk ölüm! İnanamıyor insanlar bu şok yaratan olaya! Dokunuyor, dokunuyorlar bu kez cam gibi bakan o anlamlı gözlere. Uzun kulaklar yerde, baş yerde, kafeste gördükleri ilk gün gibi. Sonra çığlıklar, koşuşmalar, konuşmalar, doktor bulma telaşı.

Aynı genç doktor gecenin bir saatinde teşhis koyuyor- Enfarktüs! Bu haksızlık- anlamsız bir ölüm, çok erken, çok beklenmedik, çok yazık! Zehirlenme değil, kaza değil, çarpma, düşme değil- gençlik, diyare değil.

Neden enfarktüs? Büyük bir olasılıkla şurupla dökülmeyen parazit 6 ay içinde bağırsaklarda kist yapıyor. Kanı zehirliyor ve şok tesiri yapıp bir anda öldürüyor.

Bu bir varsayım. Dört beş doktorun yorumu. Çünkü otopsi yapılmadı. Şuruptan başka alternatifler yok muydu? Vardı. Ağızdan verilen "paste" (macun) gibi, iğne gibi. Herşeyden öte parazit dökülmemesine rağmen, mikroskopik gayta kontrolü yapılmalıydı, her ne kadar hayvan canlı, neşeli olsa dahi.

Bu kadar duygusal bir olayın ardından gerçeklere değinmek zor- çok zor fakat gerekli!

Hayvanlar da insanlar kadar yaşadıkları toplumun değer yargılarının, ihmallerinin, ilkelliklerinin kurbanı!

- Hayvan satış yerleri belgeli satış yapmaları konusunda denetlenmeli. Özellikle yurt dışından gelen, milyonlarca kazanç sağlayan hayvanların karneleri tutulmalı.

- Doktorlarımız hayvan sağlığı konusunda sıkı takipçi, analizci ve alternatif sunucu olmalı. Klinik ve muayenehaneler aksesuar satışından çok, laboratuvar araç gereçleriyle donanmalı.

- Parazit konusunda son derece duyarlı olmalı. Hayvanımızın neşe, canlılık ve iştahı yeterli sağlık simgesi olarak görülmemeli. Parazit önlemleri kesinlikle alınmalı. Bir alternatif cevap vermiyorsa ,analiz yapıp diğer önlemler alınmalı.

- Hayvan seven, hayvanla birlikte yaşayanlar en bilgili doktorlara bile teslimiyetçi bir yaklaşımla güvenmemeli. Araştırmalı ve kendisi irdeleyici olmalı.

Paşa'nın ölümü bize çok şey öğretti. 16 yıl bir Terrier'le yaşadık. Çok mutlu olduk. Çocuğumuz onunla, Zorba'yla yürümeyi, paylaşmayı, sevgiyi öğrendi. 4.5 aylık cocker Paşa birlikteliği büyük coşku ve yansıra korku, endişe verdi, doktora güvensizliği yaşattı.

Şimdi bir Pincher'ımız var. Hayvan sever, hayvan acısı bilen dostlarımızın hediyesi. Romen uyruklu, 2 aylık Pincher-Lucky Lucy 10 günlük birlikteliğimizde 6 kez doktora gitti. "Bu kadar da olmaz" demeyin. 2 ay 3 günlükken o da aynı nedenle ölümle toka-laştı. "Şurup", sonra da "paste" ve serum, tekrar "paste" ve iğne.

Parazitlerden kurtulup minyatür yaşamına yeniden "Merhaba" dedi.

Sizden Size...

" Sayın Kedi Dergisi
Çalışanları,

Gazi Anadolu Lisesi orta son sınıfında okumaktayım. Küçüklüğüm-den beri gerek halam, gerek babam tarafından hayvanları sevmem öğretildi. Belki bunun etkisi, belki de kendi içimden gelen duygularla her zaman için hayvanlara, özellikle kedilere çok büyük bir ilğim oldu.

Bu ilgi ve sevgi hazırlık sınıfına başlayacağım yaz meyesini verdi. O yaz evimize bir kedi almak için annemi ve babamı ikna edebilmiş-tim. Keşke hiç ikna etmeseydim, bu kadar üzülmezdim belki de.

Dışardaki kedilere elimden gel-diğince yardım ettiğimi düşünürken MIRMIR'ı gördüm. Diğer büyük ke-diler arasında bu küçük, şirin mi şirin, siyah beyaz yavru yemeğe ulaşamıyordu. Nasıl olduğunu tam hatırlamıyorum, ancak o şirinlik abidesi-ni gören ailem onu eve almayı kabul etti. İşte 1.5 yıl süren dostluğumuz c gün başladı.

MIRMIR çok akıllı ve zeki bir ke-di-ydi. Eve hemen uyum sağlamaya başlamış, tuvaletine ikinci günden alışmıştı. Halam onun için hep 'çok asil bir kedi' derdi. Çünkü duruşu,

yalanışı o kadar hoş ve ilgi çekiciydi ki... Bizimle bir çok yere seyahat et-ti. Mersin, İstanbul, Adana ve en son olarak da Kızılcahamam.

Hiç bir huysuzluk etmezdi yol-culuklarda. Arabanın arkasında uyur, yolculuk boyunca uyanmazdı. Ama diğer zamanlar evin içerisinde bir topaç gibi oradan oraya yuvarla-nırdı.

Bu şirin dostumdan ayrılmada birçok hatam oldu. Körü körüne herkesin dediğine inandım. Kediler hakkında hiç bir şey öğrenmeye çalışmadım.. Bir de kedileri çok sever geçinirim! Şüphesiz o zamanki benle şimdiki ben arasında çok fark var. Hatalarımı anladım, bazılarını dü-zeltmeye çalıştım ama asla düzeltil-meyecek hatalar da var ne yazık ki.

Babam kedinin dişi olduğunu söyledi. İlk duyduğumda üzölmüş-tüm çünkü hayvanı kısırlaştırmak zorunda kalabilirdik. Ancak hamile kalmaması için aşılar yaptırmaya başladık. Bir, iki, üç derken hayva-nın yediği üç aşıdan sonra dişi olma-dığı ortaya çıktı. Bu da, halam kedi-yle oynarken tesadüfen oldu. Şaşkın-lık, inanmazlık derken kedinin erkek olduğu ortaya çıktı. Babamın

istemeden yaptığı bir hata, kedime aşı yapan doktorun dikkatsizliği so-nucunda ERKEK BİR KEDİYE HA-MİLE KALMASIN DİYE AŞI YAPIL-MIŞTI.

Sonuçta ne mi oldu? MIRMIR şa-şırılmıştı gerçekten. Artık' tuvaletini kullanmıyor çevreyi pisletiyordu. Önüne geçilemiyordu. Ne istediğini anlamıyorduk. Hayvancağız ne yap-sın? Şaşırmıştı zavalılık. Benim ha-talarım bunları kamçılayınca buna dayanılamadı ve kedim Cebeci sem-tinde bir eve gönderildi. Bize hayli uzak bir semt olmasına rağmen, bir hafta sonra MIRMIR karşımdaydı. Bunun sevincini yaşayamadan hay- van Kızılcahamam'a götürüldü ve o günden sonra kedimi bir daha hiç görmedim.

Penceremden dışarda oynayan, bir parça et için kavgaya eden kedileri gördükçe MIRMIR'ı hatırlamadan edemiyorum. Ve bu çoğu zaman gözyaşları ile birleşiyor. Yapılan ha-taları ve hatalarımı çok ağır ödemiş-tim. Hâlâ da ödüyorum. Ama ne ya-pabilirim ki, elimden hiç bir şey gel-miyor. Üzerinden geçen iki yıla rağ-men onu unutmamam ve unutamıya-cağımı da biliyorum. Tek tesellim yeni yuvasında, yeni sokaklarda bel-ki mutludur. Belki.... "

Başak Ülker/Ankara

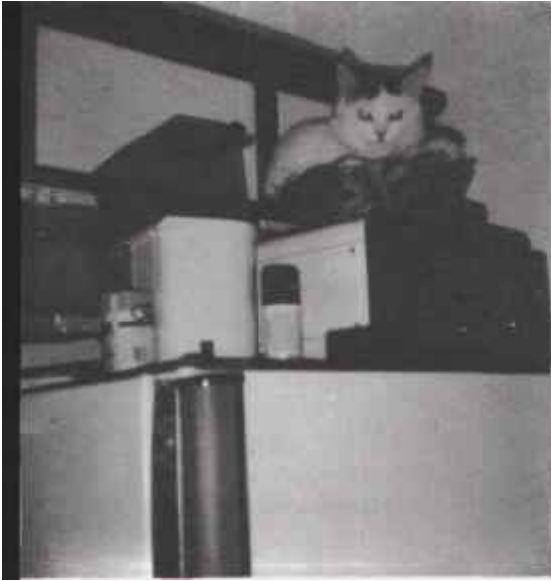
"Merhaba! Sevgili "KEDİ" Der-gisi Çalışanları,

Benim adım Derin. Soyadım ise Derman. Sekiz aylık bir kedim var. Kedimi ilk bulduğumda arkadaşla-rımla top oynuyordum. O anda ba-bam çağırdı. Eve giderken bir araba-nın altında, övünmek gibi olmasın ama, dünya güzeli bir kedi yavrusu vardı. Hayatımda ilk defa bir kedi yavrusu görmüştüm. O anda çığlığı bastım. Ama çok acınacak durum-daydı. Eve geldiğimde biraz oynadım fakat o kedi aklımdan bir türlü çıkmadı. Camdan baktığımda soğuk-tan tüylerinin diken diken olduğunu gördüm. Anneme gittiğimde, "Baba-

na sor," dedi. Bir an korkuya kapıldım. Babam kabul etmezse doğrusu çok üzüldüm.

Babam, "Getir de görelim," dedi. Kediye getirdim ve hep beraber bu günlere geldik. Şu anda kedimiz hamile. Aaaa! Az kalsın unutuyordum. Bir ara kedimi çiftleşsin diye sokağa bırakmıştım, altı gün gelmedi ve bu altı gün içinde neler çektim bilemezsiniz. Kedimin öldüğünü zannedip hüngür hüngür ağladım. Şimdi aklıma geldi; benim kedimin adı yok! Biz ona kedicik diyoruz.

Kedim adına bütün okurlara: Hoşça kalın! "

Ben uyurken kedim buzdolabının üstünde.

Derin Derman/Ankara

" Sevgili KEDİ'ciler,

Size bir ay önce cinsel gereksinmelerini karşılayabilmesi için dışarıya bıraktığım ve bir daha dönmeyen FİŞEK için yazdığım bir yazıyı gönderiyorum:

"Seni nasıl özlüyorum biliyor musun? Güzel yeşil bakışların gözümün önünden hiç gitmiyor. Akşam eve döndüğümde beni kapının önünde bekleyişin, tüm bir gün aç

da kalsan, kucağımda yarım saat mırıl mırıl okşanmadan yemeğine dokunmayı hiç aklımdan çıkırmıyorum.

Ankara'nın tüm sokaklarında seni arardım elimden gelseydi. Arabamda ya da yürürken içimde hep bir umut var seni göreceğime dair. Gecenin bir yarısı, seninle tüm bir kışın soğuşunu paylaştığımız evde otururken, sesini duyduğumu sanıp pencereye fırlıyorum hâlâ. Gözlerim karanlığın içinde bir çift yeşil parıltı arıyor. Onca yolu aşıp, buraya gelmeni, altı kat merdiven çıkıp, kapımı tırmalamanı bekliyorum bunca zamandır. Ne kadar iğrenç görünüyor böyle zamanlarda kentler ve apartmanlar gözüme, bilemezsin.

Öylesine güç ki seni anlatmak. Sen, yaşamlarında kedi sevmenin ne olduğunu hiç bilmemiş ve bilemeyecek yarımakıllıların, soydaşların uydurdukları nankörlük masallarının anlamsızlığını, yüzlerine bir tokat gibi çarpmama yardım etmiştin. Çeyrek yüzyıl beklemiştim seni ama yüz gün bile sürmedi birlikteliğimiz. Kimbilir, belki de döneceksin! Birlikte yaşamanın, paylaşımın ve özverinin ne anlama geldiğini, uğurlarına fiçıyla gözyaşı ve ter dökülen anlı şanlı sevgililerden çok daha kısa sürede öğretmiştin bana. Bu satırları yazarken, gözlerim ilk geldiğin günlerde tırmaladığın elimdeki izlere takılıyor da, seni ne çok, ne yoğun sevmiş olduğumu anımsıyorum yeneden.

Mermer satranç taşlarını sağa sola dağıtıp beni küplere bindirdiğin bir gece evin içinde bir aşağı bir yukarı nasıl kovalamıştım da seni, iyice yorulunca yatağımın dibine sinip, gözlerime "Tamam, bir daha yapmayacağım," der gibi miyavlamış, gecenin o saatinde hüngür hüngür ağlatmıştın beni. Şimdi düşündüğümde çok da suçlu bulmuyorum seni. Sevgiyi, ilgiyi her şeyin üstünde tutan senin gibi bir canlıyı gün boyu yalnız

bırakmak da bağışlanabilir bir suç değildi. Ne var ki başka çarem de yoktu.

Zaman zaman bana başka tekirler, başka sarmanlar gösteriliyor, ısrarla her birinin bir yanı sana benzetiliyor. Sanki sen, eskiyince ya bitince yerine yenisi alınabilecek bir mal, modası geçince değiştirilecek bir giysiymişsin gibi. Sen de bilirsin ya kedileri anlamamanın ne denli güç olduğunu, kedisevenleri anlamak hemen olanaksız diye düşünüyorum. Baksana beni en yakından tanıyanlar bile böyle abuk önerilerde bulunabiliyorlar.

Benim bir tanecik kedim, Havai Fişeğim, bu demek değil ki, bir gün başka bir kediye sevmeyecek, onunla da yaşantımı paylaşmayacağım. Ancak ne olursa olsun, onlar hep 'senden sonrakiler' olarak bilinecek ve çok sevdiğin yatak örtüsünün içinden güzel başını çıkarıp, gözlerimin içine, yeryüzündeki beş milyar insanın dahi bir araya getiremeyeceği bir duygu varsılığı ile baktığım resim, dünyanın neresine gidersem gideyim evimin başköşesinde duracak.

Deli Fişeğim, ne sıırsıklam aşık olduğum eşim olacak kadın, ne de onun bana vereceği küçük kız, belleğimde ve yüreğimde senin yerini almayacak, yastığımın üstünde bir kaç tüyünü görmeden uyandığım her sabah, bana seni anımsatacak.

İstersen dön, istemezsen de kendine iyi bak. "

**Dostun Engin Solakoğlu
Ankara**

" Sayın 'Kedi'ci Dostlar

Kedinin birinci sayısında, benim site yöneticilerimizi ve komşularımızı kediler konusunda eğitmek üzere kaleme aldığım bir mektubu lütfedip yayımlamışsınız.

Orada sözü edilen dört yavrudan üçü, anlatıldığı biçimde harcanıp gittiler. Yalnız fotoğrafı da yayınlanan tekir kedinin öyküsü sürüyor. Son iki

yavru kayıplara karıştıktan sonra, eşim işin ucunu bırakmamış, yavru-ları arayıp durmuştu. Bir hafta sonra tekir yavruyu Çankaya'daki Atakule civarında bulup eve getirdi. Bir süre daha baktık. Fotoğrafa meraklı bir genç onu beğenip aldı. O genç aynı zamanda Afsad'da çalışıyormuş. Ke-di-yi oraya götürmüş. Sonra kendisi

valı oranın biraz yabancı olduğu için, altıncı katta olduğunu kestiremedi. Hızını da alamadı. Onca yük-seklikten yere uçtu. Koşuştular, vete-rinere yetiştirdiler. İki dişiyle bir aya-ğı kırılmış.. Neyse, şimdi veterinerin müdahalesiyle durumu düzelmiş di-yorlar.. "

Ozan Sağdıç/Ankara

ayrılmış ama kedi orada kalmış. Adı-nı 'Hayrünisa' koymuşlar. Anlayaca-ğınız Hayrünisa iki dönemdir fotoğ-raf kurslarını izleyip duruyor.. İyi bir fotoğrafçı olur mu bilmem ama şim-dilik iyi bir model olmuş durumda. Fotoğrafını çekmeyen kalmamış.. Ba-harda kendisi de üç yavru doğurmuş. Yavrular kapışılmış. Yalnız geçenler-de bir konferans dinlemek için gitti-ğim dernek binasında korkunç bir olay yaşandı. O gün Hayrünisa'nın çocuklarının babasını getirmişler; birbirilerini görsünler, hasret gider-sinler diye.. O da toraman, güzel bir tekir kedi. Ne var ki ortalık kalabalık. Kedileri mıcıklayan mıcıklayana. Aralarındaki cilde rakipleşmeye dö-nüştü. Hayrünisa belli ki bölge belir-liyor. Pıhlışmalardan sonra büyük bir cayırtı koptu. Konferansı veren İsviçreli fotoğrafçı başta olmak üzere herkes bir boy yerinden sıçradı. Er-kek kedi kendini terasa attı. Bir ham-lede terasın korkuluğuna sıçradı. Za-

"Sevgili Kedi'ciler
9 yıldan beri Türkiye'de yaşıyo-rum. Sizi, ülkenizi ve tüm güzellikle-rini çok seviyorum. Özellikle doğayı ve hayvanları. Hele bir tanesi var ki, görseniz onu siz de çok seveceksi-niz. Bir Van kedisi, adı Şeytan. Er-kek.

Böyle bir kedim olduğu için se-vinçliyim. Fakat Şeytan bugünlerde hiç de öyle durmuyor. Son günlerde mutsuz. Onu mutlu etmek için bir 'arkadaş' gerektiğini biliyorum. An-cak çeşitli yerlere yaptığımız başvu-rular olumlu bir sonuç vermedi.

Ben Van kedilerinin koruma al-tına alındığını, sağlıklı bir üretimin yapıldığını sanıyordum. Oysa ki çe-şitli kaynaklardan aldığım bilgiler hiç de iç açıcı değil. Başlangıçta bizim Şeytan'ı mutlu etmek için çıktığım bu yolun beni getirdiği yerde Van kedi-lerinin korunmasının ivedilikle ele alınması gerektiğini görüyorum ve ina-nıyorum. Hatta bu Türkiye'de yaşa-

yan herkesin görevi olmalı.

Öncelikle bir dişi Van Kedisi bu-larak işe başlamak istiyorum. Gide-rek ilgi duyanlarla bu işi sistemleştir-meyi düşünüyorum. Bunun için de 'Kedi' aracılığı ile sizleri yardıma, ye-ni dostluklara ve birliğe çağırıyorum. Ben sevgi dolu kalplerin ve insanla-rın çok yakında bir 'Van Gurubu' oluşturacağına da yürekten inanıyo-rum.

'Kedi' dergisi aracılığıyla çağırı-ma gelecek yanıtlar için şimdiden binlerce teşekkürler. "

Gabriele A./İstanbul

"Sevgili Kedi Okurları,
Hayvan sevgisinin yeni yayılma-ya başladığı, hayvan beslemenin ye-ni zevkine varıldığı şu yakın dönem-de böylesine sıcak, çağdaş ve kaliteli bir derginin varlığı tüm hayvan, özel-likle kedi dostları için eşsiz bir bilgi ve ilgi odağı olmuş, tüm animalistle-re candan bir omuz vermiştir. Ne mutlu bu dergiyi çıkaranlara, oku-yanlara ve bu sevgi ile yaşayanlara. Ben bir hayvansever ve kedi sempa-tizanı olarak düşünce ve duyguları-mın yoğunluğunu bir uygarlık simge-si olarak görüyor, tüm dostları bu uy-garlığa hizmete davet ediyorum"

Aysun Atas/İzmir

" Sevgili KEDİ Dergisi,
Derginizin basımında bütün emeği geçenleri kutluyorum. Ben İs-tanbul Bakırköy'lüyüm. Ve bir kedi hastasıyım. Küçüklüğümden beri evi-mizde kedi var. Aslında bu yaratıkla-ra kedi demek gelmiyor içimden, on-ların hepsi bir melek.

Şu anda evimizde bir tane MİN-NOŞ'umuz var. Dört buçuk yaşında. Kendisini ufakken takriben yirmi yir-mibeş günlükken sokakta buldum. Çok hastalık geçirdi. Raşitik olduğu için devamlı kabızlık çekiyor. Şu an-da gün aşın ilaç veriyoruz. Çok şükür bir sorun çıkartmıyor.

Evimizin adeta çocuğu. Kendisi bizim bir parçamız ve çok kıskanç. Evimize bir çocuk gelmesin, MİN-NOŞ'u bulamazsınız.. Ne zaman ki misafir gidiyor ondan sonra kendi-

liginden çıkıyor. Şu ana kadar size evdeki kızımı anlattım. Gelelim sokaktakilere... Esas olarak onlara bakmak ve sahip çıkmak lazım. Evdekiler nasılsa bakılıyor. Onların sıcak bir yuvası ve yemekleri var. Sokaktakiler öyle mi? Şu anda oturduğumuz evin bahçesinde 8 ile 10 tane kedimiz var. Her akşam ciğer alıyoruz. Onları elimizden geldiğince besliyoruz. Beslemek bir şey değil ama ya komşular? Bir lokmacık hayvanları çekemiyorlar. Yok sokak kirleniyormuş (çok temiz de). Sorarım onlara acaba sokakta bir lokma ciğer kalıyor mu? Kimse hayvan sevmeye mecbur değil ama besleyen ve sevenlere mani olmasınlar. Size samimiyetle söylemek istiyorum; hiçbir kediyi insana değişmem. En azından hayvanların dili yok. İnsanlar gibi konuşup sokmuyorlar.

Tüm ekip çalışanlarına başarılar dilerim. "

**Şefika Büyükgüneysu/
İstanbul**

" Eşim ve ben Kedi'yi ilk çıktığı günden beri ilgiyle izliyoruz. Böyle bir dergi hazırladığınız için sizi ve dergiye emeği geçen arkadaşlarınızı tüm kalbimle kutluyorum. Dileğim, Kedi'nin giderek forma artırması, satış ve ilan girdilerinin yükselmesi, daha da doyurucu, etkin bir yayın haline gelmesi.

Size yazmamın ise oldukça özel bir nedeni var. Üç buçuk yaşındaki kedimiz Uğur'u 12 Temmuz Pazar günü yitirdik. Bu olay bana öyle şeyler öğretti ki, bunların başka kediseverlerin öğrenmesi için benzer şeylerin yaşanması, ille de acı çekilmesi gerekmesin istedim.

Mutlu olabilmek ve onu ilginçleştirmek için elimizden geleni yap-sak da, hayat temelinde varlığımızı sürdürebilme mücadelesinden başka bir şey değil. Bu bir. İkincisi, ölüm bazen çok ama çok beklenmedik bir anda vurabiliyor.

Bu düşüncelere üç buçuk yaşındaki siyah erkek kedim Uğur'un ölümünden sonra vardım. Ben ve eşimin acısını ise ancak bir kediyle özel bir ilişkisi olanların tam olarak anlayabileceğine inanıyorum.

1989 Haziran'ında Uğur'a Yeniköy'de rastladığımda 2 aylık falan bir yavruydu. Kaldırımda rüzgârın savurduğu kağıtların, çöplerin peşinde koşuyordu. Simsiyah, pırl pırlı ve bakışları çok ama çok çekiciydi. Arkadaşım Özgür, "Ne dersin, eve, Rüyam'a götürelim mi?" diye sorduğunda sanki böyle bir teklif bekliyor gibiydim. Uğur'u kucakladığım gibi bir taksiye atladık ve evin yolunu tuttuk. Daha sonraları, Uğur'un birkaç istisna dışında tüm insanlara ne kadar mesafeli olduğunu gördükten sonra o ilk karşılaşmamadaki bir şeyin değerini daha iyi anladım: Bana hemen teslim edivermişti kendini. Kucakımda, annesinin kucağındaymış gibi rahat ve huzurluydu. Bana karşı bu son derece özel ve 'imtiyazlı' tavır son anına kadar da sürdürdü.

Ben, eşim Rüyam ve Uğur öyle üçlü bir dünya kurmuştuk ki, bu

dünyanın sadece bazı ayrıntılarını bile sayfalarca anlatabilirim. Ama bu şu anda hem çok acı geliyor, hem de tüm Kedi okurlarını ilgilendireceğine inandığım çok önemli bir başka şeyin üzerinde durmak istiyorum.

Uğur bizim için son derece önemliydi ve ona hem fiziksel hem de ruhsal olarak elimizden gelenin en fazlasını vermeye çalışıyorduk. Biraz gecikmeli olmasına karşın aşırıları tamamlanmıştı, yemeklerinde belli bir besin dengesinin korunmasına özen gösteriyorduk (hep et, hep peynir süt, hep mama ya da hep beyaz et vermek yerine, bunları mümkün olduğunca değiştirerek vermeye çalışıyorduk), vs. Öte yandan, onu kucağımıza alıp sevmediğimiz bir gün bile geçmemiştir. Bu arada, yeni evimiz bile büyük ölçüde Uğur düşünülerek, onun yaşantısına uygun olsun diye alınmıştı. İstinye'deki daha önceki evde istediği zaman dışarıya çıkmaya alışmıştı. Bundan mahrum kalmasın diye , gene bahçe içinde bir apartmanın zemin katını aldık.

Uğur iyice irileşen cüssesi ve savışı karakteriyle bir kaç ay içinde

tüm mahallenin efesi olmuştu. İlk yerleştiğimiz sıralarda erkek kedilerin istilası altında olan balkonumuz ve bahçemizden artık usul usul ve çabucak geçip gidiyordu erkek kediler. İki yıl böyle, mutluluk içinde akıp gitti. Tek korkumuz ise, mutlaka her akşam dışarı hovardalığa çıkan Uğur'un bir trafik kazasına uğramasıydı. Ötesi aklımızın ucundan bile geçmiyordu. İri yarı güçlüydü. Eh, aşıları da tamamıdı. Yakındaki bir klinikte bilgisayar kontrolü altında tutuluyordu.

İlk problemi patisine giren dikenler yüzünden ayağının şişmesi oldu. Veteriner çağrıldı, diken çıkarıldı, problem halledildi. Sonra tüy dökülme olayları yaşandı. Birinde bölgesel olarak (mesela bacağına yanında boydan boya, yer yer), diğlerinde ise bozuk para biçiminde, mantar gibi. Gene bir ara hafif bir üşütme geçirdi ve son olarak da dişinde apse oldu.

An be an birlikte yaşadığımızdan farkında olamıyorduk, ama Uğur sık sık antibiyotik kullanır olmuştu. O eski muhteşem açlığı da yoktu artık. Bunu da olağan karşılamıştık. Bir, hiç yemiyor değildi. İkincisi, bazen gene müthiş oburlaşabiliyordu. Ama belirgin biçimde zayıfladı. Gene oldukça iri olduğundan bu görece zayıflamayı da kendimizce yorumlayıp, "Her akşam hovardalığa çıktığından"dır", "boyu uzadı", "Eh artık yaşı ilerliyor tabii" gibi yaklaşımlarla ve biraz üzülmele geçiştirdik.

Son 10-15 gün içinde giderek iştahsızlaşan ve keyfini yitiren Uğur'a 11 Temmuz Cumartesi günü veteriner çağırdım. Stetoskopla göğsünü dinledi ve ciğerlerini üşütmüş olduğunu söyledi. Güçlü bir antibiyotik iğnesi yapıp bir reçete yazdı ve gitti. İlaçlarını ve bir de dışarı tualete çıkamayacağı için 'litter'in aldım. O akşam nefes darlığı bir kabus gibi çöktü üzerine. Dakikada belki 120-130 kere nefes alıyor, hasta ciğercikleri

bir körük gibi şişip iniyor, şişip iniyordu. İştahsızlık olayı ise çoktan tarih olmuştu. İştahsızlık ne kelime, ağzından içeri tek bir damla su alacak hali bile kalmamıştı. O geceyi, her dakikayı Uğur'un nefes alıp verişini dinleyerek geçirdim. Her şey öyle kötüye gidiyordu ki, sabaha karşı saat 3.30'da veterineri aramayı bile düşündüm.

Sabahla birlikte umut da doğdu içime. Öyle bir geceyi atlatabilmiş, güneşi görebilmişti ya, artık daha bir güçlü savaşılabildi hastalığıyla. Saat tam 8.00'de veterineri arayıp gelmesini istedim. Saat 9.30 sularında gelip bir antibiyotik iğne daha yaptı. Bir de B vitamini iğnesi. Uğur'un nefes alıp verişleri, gene çok sık olmasına karşın biraz düzen kazanmış gibiydi. Saat 14.00 sularında annemler uğradılar ve beni biraz havam değişsin diye yemeğe çağırdılar. Bu arada eşimin İzmir'de olduğunu söylemeliyim.

Saat 14.30'da 15-20 dakikalığına annemlere gidip 15.00'da geri döndüm. Eve girdiğimde Uğur tualeteydi. O haliyle tualete kadar gitmiş, köşedeki deliğin üzerinde duran çöp kutusunu yana itmiş ve deliğe çişini yapmıştı. Öylece serilmiş yatıyordu. Onu kucaklayıp odaya yöneldim. Yolun ortasında kasılarak acı acı bağırmaya başladı. Onu tutuşum ciğerlerini daha da sıkıştırmıştı belki. Hemen yere indirip pozisyonunu düzelttim ve sakinleştirmeye çalıştım. Biraz sakinleşir gibi olmuştu gerçekten. Ama 5-6 dakika sonra yan yatmaya başladı. Bu pozisyonda kesinlikle yeterli nefes alamıyordu. Onu düzeltmeye çalıştığım da ise, sanki karnının altında bir yeri acıyormuş gibi bağırarak gene yan döndürüyordu kendini. Az sonra nefes zorluğundan dili çıkmaya başladı. Daha önce kedisi benzer bir hastalık yaşamış olan ablamı arka arkaya üç kez telaş içinde aradım, dönüp dönüp Uğur'cuğumu rahatlatmaya çalıştım, falan. Derken birden boşaldı kolla-

rımın arasında. Hareketsiz kaldı. Bir süre daha pozisyonunu değiştirerek onu durdurmaya, geri döndürmeye çalıştım ama nafile. Biricik sevgili Uğur'um gitmişti.

Şunu söylemek istiyorum. Birinin -kedi ya da insan- hayatımızda gerçekten mutlak bir yeri olduğunu düşünüyorsak, buna uygun davranmak zorundayız. Birinci şart ise her zaman ama her zaman bilinçli, dikkatli ve uyanık olmak. Gerek fiziksel, gerek psikolojik ilişkimizde. Hele bu varlık bizim sorumluluğumuz altında, bize muhtaç ise, bu zorunluluk daha da önem kazanıyor.

Tüm kediseverlere sesleniyorum. Kediniz de ilk bakışta önemli görülmeyebilecek iştahsızlık, keyifsizlik gibi sorunlar gözlemliyorsanız ya da gene 'yüzeysel' sayılabilecek cilt problemleri yaşıyorsa **MUTLAKA HEMEN BİR VETERİNERE BAŞVURUN.**

Bunun da ötesinde bir genelleme yapmak istiyorum: Bir kediye ya da bir başka hayvana gönül verdiğiniz, **MUTLAKA BİR KİTAP ALIP BASİT TIBBİ BİLGİLER EDİNİN, KENDİNİZİ BİLİNÇLENDİRİN. ASLA HERŞEYİ VETERİNERE BIRAKMAYIN.**

Sanırım bu Kedi Dergisine son yazışım olacak. Çünkü Uğur'dan sonra başka bir kediyle ortak bir dünya kurabileceğimizi hiç sanmıyorum. Ama tüm kedilerin ne kadar değerli olduklarını çok iyi biliyorum ve benim gibi düşünenlerin yukarıdaki uyarılarımı mutlaka dikkate almalarynı rica ediyorum.

Lütfen!..

Sevgi ve s aygılarımla "

**Şahin Artan/
İstanbul**

K e d i , Türkiye'nin ilk kedi dergisidir.

K e d i , hayvanları seven, evinde kedilerle (köpeklerle de) arkadaşlık eden, onları kuyruğuna teneke bağlanacak, oyun nesneleri olarak görmeyen hayvan dostları için...

K e d i , sadece ev

kedileri ve onların sahipleri için değil, aynı zamanda sokak kedileri, hayatını insanlarla paylaşan bütün "şehir hayvanları" için çıkıyor.

Çünkü şehirler sadece insanlara ait değil. İnsanların arasında kedilerin, köpeklerin, atların her zaman yeri oldu, şimdi beton kulelerin gökyüzünü kapattığı dev kentlerin sıkışıklığı, insanların hayatında insanlardan ve cansız nesnelerden başka bir şey olmamasını mı gerektiriyor?

4000 yılı aşkın bir süredir biz insanlarla birlikte yaşayan, bizlerle birlikte -bize göre- değişen, kimi zaman yalnızlığımızı, kimi zaman mutluluğumuzu paylaşan kediler hakkında, başka hiçbir yerde bulamayacağınız her şey bu dergide yer alıyor...

K e d i'de, ne tür yazılar yayımlanıyor

- Türk edebiyatının en yetkin kaleminden hayvan sevgisine, doğa-insan ilişkisine ilişkin yazı ve denemeler,

- Türkiye'nin en tanınmış, en iyi çevirmenlerince Türkçe'ye kazandırılan ve kedilere ilişkin biyolojik, psikolojik özellikleri anlatan ansiklopedik metinler,

- Kedi ya da köpek, evcil hayvanların sağlık ve beslenmesine yönelik pratik bilgiler, kedi sahiplerinin dikkat etmesi gereken sağlık kuralları, belirli hastalıklara karşı alınması gereken önlemler,

- Kedi-köpek kavgası, kedi-fare ilişkisi, "kedi ve avcılık," "oyun ve kedi," "kedi/kadın" gibi

ilginç konulara dair aydınlatıcı, yanlış kanıları ve önyargıları düzelten ayrıntılı incelemeler/dosyalar,

- Kedi maması, oyuncakları, sağlık ve temizlik gereçleri gibi ürünlerin tanıtımı, evcil hayvanlara yönelik ürünlerin satışını yapan firmaların adres ve telefonları,

- Veteriner ve pet-shop gibi başvuru kaynağı olabilecek adres ve telefonlar,

- Kedinizin huyu-suyu,

- Efsanelerde kedi, tarihte kedi, "kediler düşünür mü?", "kedinize neler

öğretebilirsiniz?" gibi ilginç ve keyifli bölümler,

- Kedicilerle ve evcil hayvanları sevenlerle röportajlar, Sezen Aksu, Şahika Tekand, Halit Refiğ... gibi ünlü ve popüler kedicilerle söyleşiler,

- Ünsüz kedicilerle röportajlar,

- Saki, Desmond Morris, Bilge Karasu, Tomris Uyar gibi ünlü edebiyat ve bilim adamlarının kedilere dair öyküleri ya da yazıları,

- Cins kedilere ilişkin bilgiler, çeşitli cinslerin özellikleri, sevdikleri ve sevmedikleri şeyler,

- Türkiye'nin en iyi çizirlerinin gözüyle kedi,
- Kedi falı!

- İnsan sevgisi ve hayvan sevgisi,

- Kedinizin size öğretebilecekleri!

- Kediler, genelde hayvanlar ve insan-hayvan ilişkileri üzerine yazılmış kalıcı metinlerin yeniden basımları,

- Çocuklara hayvan sevgisi aşılayacak, görsel yanı ağır basan özel bölümler,

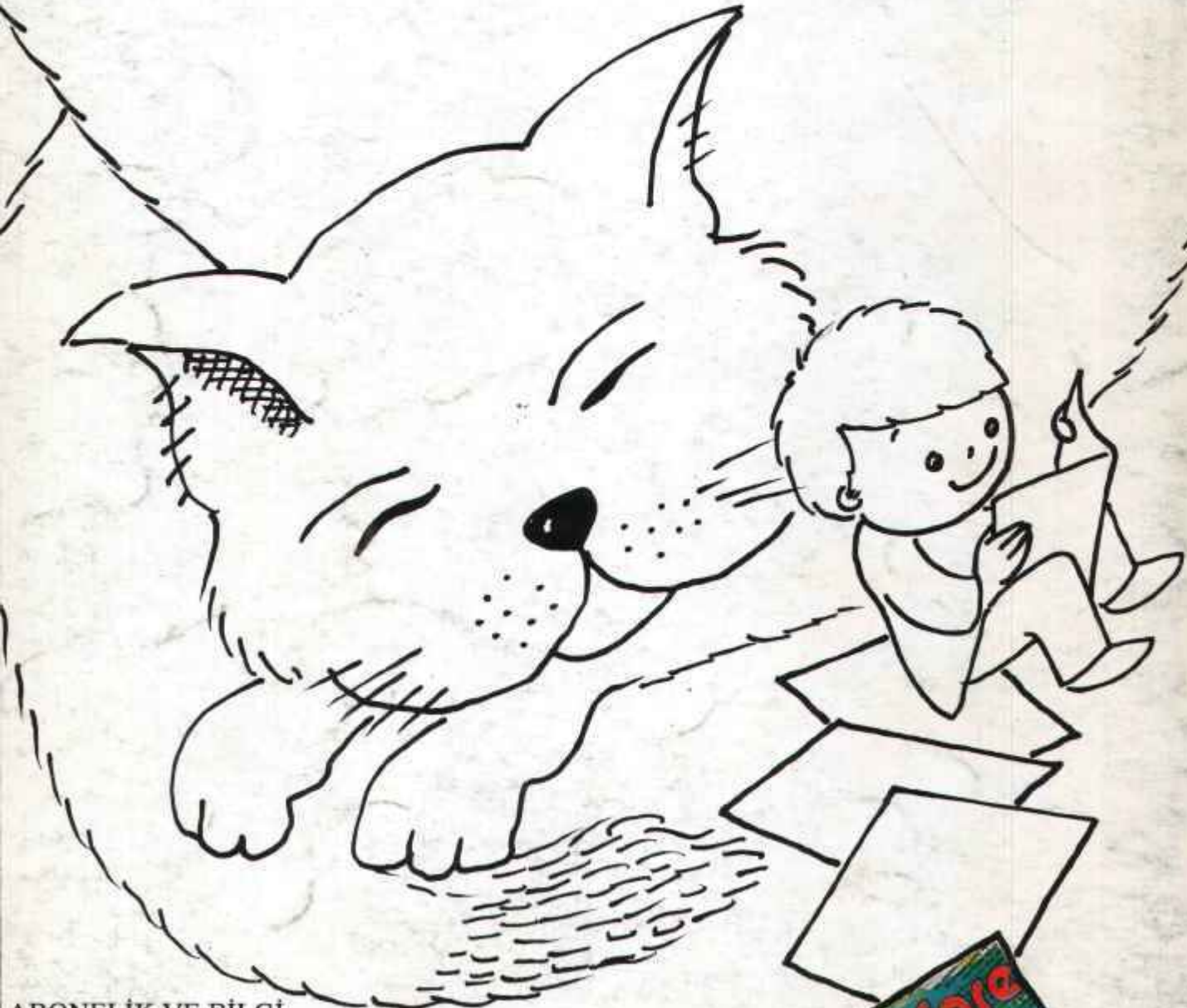
Ne dersiniz, kedilere, köpeklere, hayvanlara ve insanlara duyduğunuz aşkı, biraz da K e d i'de dile getirmek nasıl olur sizce?

ÇOCUĞUNUZUN EDEBİYAT DERGİSİ

Kırmızıfare

çocuklar için edebiyat dergisi

ABONELİK VE BİLGİ:
Mavibulut Yayınları
Tel: 252 63 75
Faks: 252 63 76

